

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2024

Robin Husták

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra dějin a didaktiky dějepisu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Prezidentské návštěvy v Bojkovicích
The visits of presidents in Bojkovice

Robin Husták

Vedoucí práce: doc. PhDr. Petr Koura, Ph.D.

Studijní program: Specializace v pedagogice (B7507)

Studijní obor: B D-ZSV

Odevzdáním této bakalářské práce na téma *Prezidentské návštěvy v Bojkovicích* potvrzují, že jsem ji vypracoval pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzují, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha, 29. června 2024

podpis

Mé poděkování patří především panu doc. PhDr. Petru Kourovi, Ph.D., za odborné vedení této bakalářské práce a motivaci při celém mém studiu. Dále bych chtěl také poděkovat panu Mgr. Tomáši Hamrlíkovi, jenž mě zasvětil do problematiky T. G. Masaryka v Bojkovicích, odkázal mě na mnoho materiálů a v mém dětství mi ukázal kouzlo historie.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce s názvem *Prezidentské návštěvy v Bojkovicích* se věnuje návštěvám prezidentů v mém rodném městě Bojkovice. V úvodní kapitole seznamuji čtenáře s městem Bojkovice – historií a dominantami města. Město navštívili tři prezidenti - Tomáš Garrigue Masaryk, Václav Havel a Václav Klaus. Zpočátku je vždy uveden krátký životopis daného prezidenta, v rámci Masaryka je popsán jeho vztah k Bojkovicím ještě předtím, než se stal prezidentem, postupné navazování vztahů s občany města a vznik přátelství s osobnostmi města. Pomocí historických pramenů, dobového tisku a odborné literatury jsou představeny dvě návštěvy Masaryka v Bojkovicích. Kapitolám o průběhu návštěv prezidenta Havla a prezidenta Klause vždy předchází krátké shrnutí jejich života. K vyličení charakteru a průběhu návštěv napomohl dobový tisk, vzpomínky pamětníků, ale také videodokumentace. Cílem této práce je popsat přípravy a průběh prezidentských návštěv, vylíčit dojmy občanů při setkání s prezidenty a ukázat, jaké znaky měly návštěvy společné a v čem se lišily.

KLÍČOVÁ SLOVA

Tomáš Garrigue Masaryk, Václav Havel, Václav Klaus, dojmy občanů, přípravy návštěv, odkazy Masaryka

ABSTRACT

This bachelor's thesis, entitled Presidential visits to Bojkovice, is devoted to the visits of presidents to my hometown Bojkovice. In the opening chapter, I introduce the reader to the town of Bojkovice – its history and main monuments. Three presidents visited the city - Tomáš Garrigue Masaryk, Václav Havel and Václav Klaus. At the beginning, a short biography of the given president is always presented, within Masaryk, his relationship with Bojkovice is described even before he became president, the gradual establishment of relations with the citizens of the city and the formation of friendships with the city's personalities. Two visits by Masaryk to Bojkovice are presented with the help of historical sources, contemporary press and specialist literature. The chapters on the progress of the visits of President Havel and President Klaus are always preceded by a short summary of their lives. Contemporary press, memories of witnesses, but also video documentation helped to describe the character and course of the visits. The aim of this work is to describe the preparations and progress of presidential visits, to describe the impressions of citizens when meeting with presidents, and to show what features the visits had in common and how they differed.

KEYWORDS

Tomáš Garrigue Masaryk, Václav Havel, Václav Klaus, impressions of citizens, preparations for visits, references of Masaryk

Obsah

Úvod	7
1 Seznámení s použitými informačními zdroji.....	8
2 Město Bojkovice.....	9
3 Prezidentské návštěvy T. G. Masaryka	12
3.1 Biografie Masaryka	12
4 Situace v městečku Bojkovice na přelomu 19. a 20. století	15
4.1 Volby do říšské rady v roce 1907.....	17
4.2 První návštěva Masaryka v roce 1924.....	20
4.3 Druhá návštěva Masaryka v roce 1933.....	24
4.4 Korespondence mezi Kanceláří prezidenta Masaryka a občany Bojkovic.....	24
4.5 Osobnosti a místa Bojkovic spojená se jménem T. G. Masaryka	25
5 Prezidentská návštěva Václava Havla	31
5.1 Biografie Václava Havla	31
5.2 Průběh návštěvy.....	32
5.3 Vzpomínky pamětníků	34
6 Prezidentská návštěva Václava Klause.....	37
6.1 Biografie Václava Klause.....	37
6.2 Průběh návštěvy.....	38
6.3 Vzpomínky pamětníků	41
7 Porovnání prezidentských návštěv	43
Závěr.....	44
Seznam použitých zdrojů.....	46
Seznam příloh.....	49
Seznam obrázků.....	49

Úvod

Prezidentské návštěvy malých měst často zanechávají dlouhodobý dojem nejen na místní obyvatele, ale i na historii daného místa. Bakalářská práce se zaměřuje na průběh a význam prezidentských návštěv ve městě Bojkovice, které hostilo významné státníky v různých historických obdobích. Konkrétně se práce soustředí na návštěvy T. G. Masaryka, Václava Havla a Václava Klause.

Tomáš Garrigue Masaryk, první prezident Československa, navštívil Bojkovice již během své kandidatury do říšské rady na začátku 20. století a později i jako prezident nově vzniklého státu. Jeho návštěvy představují důležitý moment v historii města, kdy Masaryk mohl přímo komunikovat s místními obyvateli a sdílet své vize o budoucnosti státu. Práce bude analyzovat Masarykovy návštěvy nejen z pohledu historických pramenů, ale i prostřednictvím vzpomínek pamětníků, které poskytují cenný pohled na tehdejší atmosféru a průběh těchto událostí.

Situace po roce 1989 přinesla do Československa a následně České republiky nové politické změny. Václav Havel, ikona sametové revoluce, a jeho následník Václav Klaus, navštívili Bojkovice v rámci svých prezidentských cest. Práce porovnává průběh jejich návštěvy a zhodnocuje, jak byly vnímány občany. Tato část bude založena především na vzpomínkách pamětníků a rozhovorech s nimi, což přinese osobní a autentické svědectví o těchto událostech.

Metodologicky se práce opírá o analýzu dobového tisku, místních kronik a osobních vzpomínek pamětníků. Cílem je nejen zmapovat průběh a přípravy prezidentských návštěv, ale také porozumět jejich významu pro místní obyvatele a město samotné.

Tato bakalářská práce se snaží přinést komplexní pohled na prezidentské návštěvy v Bojkovicích, ukázat jejich historický a společenský význam a nabídnout čtenářům hlubší porozumění vztahu mezi prezidentskými institucemi a místními komunitami.

1 Seznámení s použitými informačními zdroji

Při psaní bakalářské práce jsem se pokusil použít co nejvíce informací z primárních pramenů. Převážná část informací ke vztahu Masaryka a Bojkovic se nachází ve Státním okresním archívu Uherské Hradiště, zvláště fond Sběrka soudobé dokumentace Bojkovice 1781-1981 – Masarykiána. Vzpomínky na osobu Masaryka a jeho návštěvy v Bojkovicích se nachází taktéž ve Státním okresním archívu Uherské Hradiště, fond Sběrka soudobá dokumentace Bojkovice - Hrst vzpomínek Karla Doliny.¹ Uskutečnil jsem také návštěvu v Archívu Kanceláře prezidenta republiky, kde se mi podařily najít spíše obecné informace k průběhu cest Masaryka na Moravu a informace týkající se organizace návštěv z pohledu Hradu. V kronikách města Bojkovice jsem našel také informace o průběhu návštěv a zachycené dojmy občanů.

Odborná literatura mi dopomohla jako zdroj ke krátkým biografickým prezidentů, které jsem vždy v bakalářské práci uvedl před samotným popisem prezidentské návštěvy. Názvy jednotlivých publikací jsou uvedeny v seznamu literatury.

K historii Bojkovic a bojkovického zámku Nový Světlov posloužily publikace Kronika Bojkovic a kniha Nový Světlov – Osudy zámku a jeho držitelů.

K pochopení problematiky prezidentských návštěv posloužila publikace Dva prezidenti v Bojkovicích. Kniha Ctibora Jandíka podala podrobný popis volební kampaně Masaryka na Valašsku a v Bojkovicích. Mnoho informací ohledně prezidentských návštěv lze také najít v místním tisku Naše Bojkovsko.

Návštěva prezidenta Klause je také zachycena na kamerovém záznamu pořízeném mým otcem Zdeňkem Hustákem. Můj otec byl také pamětníkem obou návštěv novodobých prezidentů, proto jsem s ním uskutečnil rozhovor.

Pomocí dotazníku rozeslaného bývalému starostovi a místostarostce města jsem se dozvěděl detailní informace o návštěvě prezidenta Klause.

Obrázky použité v této práci pocházejí jak ze Státního okresního archívu Uherské Hradiště, tak z depozitáře Muzea Bojkovska, nachází se zde také materiály přímo z kroniky města Bojkovice.

¹ Karel Dolina se ihned po příchodu do Bojkovic zapojil do rozvoje kulturního a společenského dění na Bojkovsku. V letech 1933 - 1938 byl v Bojkovicích starostou. Byl také obecním kronikářem, zaníceným historikem a spoluzakladatelem muzea.

2 Město Bojkovice

Město Bojkovice se nachází ve východní části bývalého okresu Uherské Hradiště, rozprostírá se v podhůří Bílých Karpat na moravsko-slovenském pomezí. Městem se Bojkovice staly v roce 1965 a podle posledních statistik čítají 4396 obyvatel.² Dnes Bojkovice zahrnují obce Bzová, Krhov a Přechkovice. Jméno Bojkovice získává město již po svém údajném založení Bojkem v 10. či 11. století. Městem protéká řeka Olšava, nad kterou se tyčí hlavní dominanta města zámek Nový Světlov.

Nový Světlov

Původní hrad byl postaven bratry Landštejnovými na konci 15. století. Bojkovice získávají statut městečka mezi lety 1412-1449. Poprvé jsou Bojkovice uváděny městečkem v roce 1449, kdy panství světlovske panství přecházelo na Buriana z Vlčnova, jak dokazuje výňatek z kupní smlouvy: „*prodali a moci listu tohoto hrad náš Světlov i se vším příslušenstvím a panstvím a městečkem Bojkovicemi s kostelní podací...*“³

Burian z Vlčnova se stal majitelem rozlehlého světlovskeho panství. Cechy se dostávají do Bojkovic počátkem 16. století, Ctibor z Landštejna zakládá roku 1511 soukenický cech. Nejvíce se v městečku rozšířily cechy soukenické a tkalcovské. Vpády Kuruců se opakovaly v počátku 18. století, dokonce v roce 1709 Bojkovice lehly popelem. Zámek byl do 19. století centrem světlovskeho panství a nahradil již zastaralý hrad Starý Světlov, který se nacházel nad vsí Podhradí u Luhačovic. V polovině 19. století zámek prošel přestavbou a od té doby je typickou stavbou tudorské gotiky. Přestože poddanství zaniklo, velkostatek měl nadále v městečku silný vliv.⁴

Ze zámeckých majitelů je důležité zmínit jméno hraběnky Žofie Haugvicové, která přichází na zámek na jaře 1803. „*Na zámku nad Bojkovicemi vládla paní Haugvicová skoro třetinu století. Přiradila se tehdy k celé skupině bohatých dam, které ve zdejším kraji dlouhá léta*

² Údaj z matriky MěÚ Bojkovice – ke dni 1.6.2024.

³ MĚSTSKÝ ÚŘAD BOJKOVICE. *Dva prezidenti v Bojkovicích*. Bojkovice: 1992. s. 8.

⁴ POKLUDA, Zdeněk: *Nový Světlov – Osudy zámku a jeho držitelů*, Bojkovice: 2009. s. 2-6.

*držely rozsáhlá panství.*⁵ Žofie nechala vystavět nad Bojkovicemi jak nový panský dvůr nazvaný Žofiiov či Žofiin dvůr, tak ze světlovského zámku udělala středisko hudebního života. *„Měla zde zámecký orchestr, o kterém jsou zprávy z roku 1808, že jednou nebo dvakrát týdně prováděl větší hudební díla nejlepších mistrů, hraná s velkou přesností skupinou nejméně 48 hudebníků z městečka Bojkovic, vzdělaných a placených na hraběčiny náklady.*“⁶

Z dalších významných majitelů je známý manželský pár Zbořilovi. Když zámek přebírali, byl v neobyvatelném stavu. Hned v letech 1926-1927 došlo k opravě střech, vnějších fasád i zámeckých interiérů. Byl pořízen nový nábytek. *„Zbořil svými aktivitami přispěl k hospodářskému oživení v Bojkovicích, v jejichž čele stál po dva roky i jako starosta.*“⁷

V padesátých letech dvacátého století byl zámek používán pro potřeby Státního statku. *„Jak rychle zkáza postupovala, naznačuje A. Jašek v dopisu z 1. ledna 1950: „Dnes v zámku již není jediného vypínače, pojistky, vodovodního kohoutku! Oken dvakrát tolik vytlučeno co dříve!*“⁸

Po sametové revoluci je zámek využíván jako hotel a restaurace, ke konci 90. let zámek přerušuje provoz. V roce 2003 byl zámek prodán za necelých 7 miliónů Kč aktuálnímu majiteli Josefovi Novotnému. Dnes je zámek určen převážně pro pořádání svateb a různých konferencí.

Další dominantou města Bojkovic je kostel sv. Vavřince, postavený za Gabriela Serenyiho roku 1656 ve stylu pozdní renesance. V pilířích vstupních bran do areálu kostela a hřbitova jsou zazděny pískovcové náhrobky. U farního kostela se nachází místní hřbitov se dvěma *tetaurkami* – šestibokými kaplemi z druhé poloviny 16. století. Jedna je dnes využívána jako Getsemanská zahrada a druhá jako Lapidárium, kde jsou umístěny historické náhrobky. Uprostřed hřbitova, na místě původního gotického kostelíka, se nachází hraběcí hrobka

⁵ Pokluda 2009, s. 29.

⁶ Tamtéž..

⁷ Pokluda 2009, s. 42.

⁸ Pokluda 2009, s. 45.

Haugviců, ale bez kosterních pozůstatků zemřelých. Na severní straně hřbitova je smuteční obřadní síň. V blízkosti kostela se nachází farní budova s terasovitou zahradou.⁹

Při návštěvě Bojkovic se nesmí opomenout návštěva Muzea Bojkovska, které má ve správě ředitel muzea pan Mgr. Tomáš Hamrlík. V muzeu, vedle historických nálezů získaných místními amatérskými archeology Karlem Neckařem, Bohumilem Diatelem a Josefem Juračkou, najdete další čtyři tematické okruhy. První okruh se zaměřuje na cechy, řemesla a živnosti, kterým jsou věnovány dvě výstavní místnosti. Hlavním tématem je soukenictví, jehož tradice v Bojkovicích sahá až do 16. století, a zvěrokleštičství, které bylo významným zdrojem obživy pro mnohé obyvatele Bojkovska. Druhý tematický okruh se věnuje soudní pravomoci Bojkovic, jejíž počátky spadají do konce 15. století. Mezi nejzajímavější exponáty patří zvon z bojkovické radnice z roku 1669 a obecní buben používaný od konce 18. století až do roku 1945. Významnou část expozice tvoří také rekonstrukce sednice, oddělená od hospodářské části instalací domovní zdi. Třetí okruh představuje sakrální tematiku. Mezi nejvýznamnější exponáty patří dřevořezby madon z konce 15. století, obrazy světců a liturgické předměty. Atmosféru doplňují okenní vitráže ze zámku Nový Světlov. Čtvrtý okruh představuje byt z 50. let 20. století, který návštěvníky vtahuje do autentického prostoru dobové domácnosti, zahrnující kuchyň, obývací pokoj, ložnici a koupelnu s WC. Speciální část expozice je věnována regionu Moravských Kopanic. Zde můžete vidět nejen kroje a fotografie staveb, ale také autentickou rekonstrukci typického kopaničářského domu dvoudílné dispozice, zahrnující pitvor a jizbu.¹⁰

⁹ Město Bojkovice. *Kronika Bojkovic*. Bojkovice: 2004. s. 50.

¹⁰ Muzeum Bojkovska, příspěvková organizace. *Muzeum Bojkovska*. Dostupné z: <https://www.muzeumbojkovska.cz/> [citováno 2024-06-24].

3 Prezidentské návštěvy T. G. Masaryka

3.1 Biografie Masaryka

Tomáš Garrigue Masaryk je právem označován osobností, jež vynikala v mnoha oblastech. Nejenže měl cit k literatuře, politice a filosofii, vyzařovalo z něj určitě charisma, moudrost a síla postavit se proti nespravedlnostem.¹¹

Životní pout' Masaryka začala 7. března 1850, kdy se narodil do chudé rodiny hodonínského kočího Josefa (otec byl původem Slovák) a kuchařky Terezie (matka byla rozená Kropáčková).

Po nezdařilých pokusech obou rodičů, kteří chtěli z Tomáše vyučeného zámečníka či kováře, Masaryk nastoupil na Německé gymnázium v Brně. Po neshodách se samotným ředitelem gymnázia odešel s rodinou policejního ředitele Antona Le Monniera, ve které působil jako vychovatel, roku 1869 do Vídně.¹²

Životní láskou a oporou Masaryka byla dcera newyorského podnikatele Charlotta Garrigue, narozená stejného roku jako Masaryk, kterou potkal při jeho studijní cestě do Lipska. Manželství započaté roku 1878 přineslo na svět pět dětí a dodávalo Masarykovi stabilitu.

Rodina Masarykova poté žila ve Vídni, Tomáš zakončil docenturu na univerzitě s habilitační prací „Sebevražda jako masový sociální jev současnosti“. Masarykova rodina později změnila Vídeň za Prahu, kde otec rodiny získal místo vyučujícího na Karlo-Ferdinandově univerzitě. Následoval spor o rukopisy a hilsneriáda, kdy si Masaryk udělal mnoho nepřátel, ale zároveň získal oddané příznivce.¹³

U mladočechů získal Masaryk mandát říšského poslance, což znamenal významný posun v jeho politické kariéře. Jako říšský poslanec se aktivně zapojoval do politického dění a prosazoval myšlenky demokratických reforem a národní emancipace. Roku 1900 založil svou stranu, která je známá jako Realistická strana. Tato strana se zaměřovala na praktické řešení společenských problémů a kritizuje tehdejší politické elity za jejich nečinnost

¹¹ PASÁK, Tomáš. *Život Tomáše Garrigua Masaryka*. Praha: Horizont, 1990. s.3.

¹² POLÁK, Stanislav. *Tomáš Garrigue Masaryk*. Praha: Středočeské nakladatelství a knihkupectví, 1990. s. 11.

¹³ PASÁK, 1990. s. 12.

a korupci. Realistická strana si získala podporu intelektuálů, studentů a širší veřejnosti, která hledá alternativu k tradičním politickým stranám.

Po vypuknutí první světové války Masaryk neúnavně pracoval na tom, aby přesvědčil státníky napříč celým světem, že si Češi a Slováci zaslouží svůj vlastní stát. Cestoval po Evropě a Severní Americe, kde se setkával s významnými politiky a diplomaty. Jeho argumentace byla založena na historických, kulturních a politických právech Čechů a Slováků na samostatnost. Milan Rastislav Štefánik mu významně pomohl tím, že umožnil dialog s francouzskými státníky. Díky této spolupráci vznikla Československá národní rada, která se stala hlavním orgánem zahraničního odboje a reprezentantem československých zájmů.¹⁴

Chaotický konec první světové války, zahrnující únorovou revoluci v Rusku a vstup USA do války, přinutil Masaryka k návštěvě amerického prezidenta Woodrowa Wilsona. Tato návštěva byla klíčová, protože Wilsonova podpora byla zásadní pro uznání československých nároků na samostatnost. Masaryk prezentoval Wilsonovi vizi nezávislého Československa jako státu založeného na demokratických principech a národním sebeurčení. Masaryk stál také u potvrzení Washingtonské deklarace, která byla důležitým dokumentem potvrzujícím závazek Spojených států k podpoře vzniku nezávislého Československa. Tato deklarace se stala základním kamenem pro budoucí vznik Československé republiky a byla výsledkem Masarykovy neúnavné diplomacie a strategických jednání s klíčovými mezinárodními hráči.¹⁵

Nový stát Československo se po volbě prezidenta dne 14. listopadu 1918 konečně dočkal jeho návštěvy na Vánoce roku 1918. Tomáš Garrigue Masaryk, první prezident nově vzniklého Československa, přijel do Prahy a setkal se s nadšením obyvatel, kteří jej vítali jako symbol svobody a naděje pro budoucnost. Tato návštěva byla významným momentem pro celou zemi, neboť prezident přinášel vizi demokratického a svobodného státu, který bude založen na humanitních ideálech a vzájemné spolupráci mezi národy. Masarykova návštěva

¹⁴.SOUBIGOU, Alain. *Tomáš Garrigue Masaryk*, Praha: Paseka, 2004. ISBN: 80-7185-679-7. s.140.

¹⁵ SOUBIGOU, s. 193.

na Vánoce roku 1918 byly tedy nejen politickým, ale i emocionálním vrcholem pro všechny občany Československa, kteří v něj vkládali své naděje a očekávání.¹⁶

Roku 1923 umřela Masarykovi jeho celoživotní láska Charlotta, což pro něj bylo obrovskou osobní tragédií. Po smrti své manželky se jeho dcera Alice ujmula role první dámy, což byl úkol, který plnila s oddaností a citem pro reprezentaci. Navzdory této ztrátě Masaryk neopouštěl jeho elán a odhodlání sloužit své zemi. Neustále podnikal cesty do všech koutů nově vzniklého státu, kde se setkával s občany, naslouchal jejich problémům a snažil se nalézt řešení. Relaxoval na svých letních sídlech, poslouchal hudbu, která mu přinášela útěchu, četl knihy a neustále přispíval do různých vědeckých časopisů, čímž si udržoval intelektuální vitalitu.¹⁷

Masaryk byl v roce 1934 počtvrté zvolen prezidentem, což svědčilo o jeho trvalé popularitě a důvěře, kterou v něj lidé vkládali. Avšak jeho zdravotní stav se postupně zhoršoval, což jej vedlo k rozhodnutí abdikovat. Svůj post předal svému dlouholetému příteli a spolupracovníkovi, doktoru Edvardu Benešovi, který se stal druhým prezidentem Československa. Celé Československo se začalo loučit s Masarykem 14. září 1937, kdy po těžkém zánětu plic umřel.¹⁸ Účastníci grandiózního státního pohřbu konajícího se 21. září 1937 si ani neuvědomovali, že nejtěžší chvíle pro celý československý lid teprve začnou. Nadcházející roky přinesly mnoho výzev a těžkostí, které prověřily odolnost a jednotu národa. Masarykův odkaz však nadále žije v srdcích jeho nástupců a občanů, kteří čerpají inspiraci z jeho života a práce.

¹⁶ SOUBIGOU, 2004. s. 212.

¹⁷ SOUBIGOU, 2004. s. 283.

¹⁸ POLÁK, 1990. s. 35.

4 Situace v městečku Bojkovice na přelomu 19. a 20. století

Obyvatelé byli zaměstnáni především v zemědělství. Nemalý podíl zaujímali také řemeslníci. Právě ti v roce 1867 založili čtenářsko-vzdělávací spolek Světlov, který byl později přejmenován na Svatopluk. V čele tohoto spolku stáli běžně duchovní a kněží měli na jeho činnost zásadní vliv. Právě v tomto spolku se rozostřoval spor o to, kam budou Bojkovice směřovat. „Bojkovice byly tradičně velmi konzervativní, nicméně právě na počátku 20. století se začínaly prosazovat osobnosti, které měly zásadní vliv na změnu zdejší atmosféry. Působením zedníků a fasádníků, kteří hledali svou obživu ve Vídni či Budapešti, se obyvatelé mohli seznámit i s radikálními názory. Nové názorové proudy přinášeli rovněž zvěrokleštiči, působící v mnoha evropských zemích.“¹⁹

Ve městečku Bojkovice se začínaly poměry měnit na přelomu 19. a 20. století. Občané městečka Bojkovice se mohli pochlubit novou budovou obecné školy, vedle ní vyrostla budova okresního soudu, jehož sídlem se Bojkovice staly v lednu 1905.

„Zemětřesení“ přišlo v již zmíněném čtenářsko-vzdělávacím spolku Svatopluk. Vliv konzervativních osobností města začal upadat kvůli přílivu nových osobností do vedoucích funkcí. V roce 1897 přišel do Bojkovic obvodní lékař Josef Tillich, v roce 1898 učitel Antonín Tomášek a v roce 1904 učitel Karel Dolina. V roce 1902 došlo ke změně vedení spolku Svatopluk, kdy se novým předsedou stal učitel Jan Stříbrný. Rok 1903 přinesl přejmenování spolku na Občanskou besedu. Název jednoznačně odkazoval na nové směřování spolku.²⁰ Nejenom název ale i nový výběr tisku odrážel změnu směřování spolku. Ve spolku nechyběly časopisy jako Moravský kraj, Pozor, od roku 1905 časopis Čas, v roce 1906 pak časopis Radost.²¹ Od konzervativního křídla spolku přicházely nesouhlasné poznámky na adresu nových osobností Bojkovic. Mnozí členové viděli v dosavadním vývoji

¹⁹ ČESKÝ SVAZ OCHRÁNCŮ PŘÍRODY VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ. *Sborník referátů Valašsko, Masaryk a vznik Československa.*

Valašské Meziříčí: 2018. ISBN 978-80-270-5075-8. s. 14.

²⁰ Muzeum Bojkovska. *Zápisní kniha čtenářsko-pěveckého spolku Světlov. Zápis výroční valné hromady konané ze dne 2.2 1903, nezpracovaný fond.*

²¹ Státní okresní archiv Uherské Hradiště. fond Sbirka soudobá dokumentace Bojkovice. inv. č. 47. fol. 49. Hrst vzpomínek Karla Doliny.

ohrožení katolického náboženství a tradičních hodnot. Jako odezvu zakládají konzervativní členové v květnu 1902 vlastní spolek, který byl nazván Svatojosefská jednota. Mezi zakládající členy patřil místní kněz a děkan Jan Nepomuk Jelínek a kaplan Josef Derka, který se po založení stal jednatelem spolku. Ustavující valná hromada dopomohla k přihlášení třiceti osob do spolku, počátkem roku 1906 čítal spolek 86 členů.²² Spolek Občanská beseda měla v březnu 1906 celkem 83 členů.

„Tímto krokem se vyprofilovaly početně vyrovnané vůdčí síly dvou skupin, s odlišným viděním světa. Pravdou je, že pokrokový tábor od přelomu století provokoval tradičně smýšlející občany například odesláním pozdravného telegramu na protiklerikální demonstraci do Kroměříže, vyzdvihováním protestanství Františka Palackého, později v době volební kampaně také snahou o narušení jejich schůzí.“²³ V lednu 1907 byla Občanskou besedou uvedena hra Sezení městské rady, upravená na bojkovické poměry, která měla za cíl znemožnit a zesměšnit současnou konzervativní politickou reprezentaci v čele se starostou Františkem Pitkou.²⁴

Při obecních volbách v roce 1907 došlo k vyvrcholení střetu mezi konzervativním a pokrokovým táborem. Překvapivě byla konzervativní politická reprezentace městečka poražena a do funkce starosty byl uveden notář Jindřich Kalman.

²² Státní okresní archiv Uherské Hradiště. Svatojosefská jednota kat. mužů a jinochů: kniha zápisků ze schůzí 1902-1906, nezpracovaný fond.

²³ Český svaz ochránců přírody Valašské Meziříčí, 2018. s. 14-15.

²⁴ SLABIŇÁK, Oldřich. *Čtení o Bojkovicích*: 1974. s. 11.

4.1 Volby do říšské rady v roce 1907

„Čtvrtý volební obvod českých měst na Moravě tvořily Bojkovice, Bystřice p. Host., Kopřivnice, Krásno n. Bečvou, Nový Jičín, Příbor, Rožnov p. Radh., Štramberk, Valašské Klobouky, Valašské Meziříčí, Vizovice, Vsetín a Zlín.“²⁵ Je důležité zmínit, že ze třinácti zmíněných měst, městysů a obcí bylo osm valašských, zbývajících pět nenáleželo do této národopisné oblasti (Kopřivnice, Nový Jičín, Příbor a Štramberk náležely k Lašsku, Bojkovice dokonce ke Slovácku). „Východní Morava patřila k ekonomicky málo rozvinutým územním celkům, ovšem vzhledem k tomu, že v našem případě šlo o její městský volební obvod, nebyla v jeho rámci industrializace tak zcela zanedbatelná.“²⁶ Všichni dělníci ale v místě svého pracoviště přímo nebydleli, přesto však průmyslová složka hrála v Kopřivnici (továrna na vagóny) a některých dalších městech důležitou roli v jejich společenské skladbě se všemi z toho vyplývajícími důsledky pro upevňující se politické postavení sociální demokracie. Tím pádem docházelo k oslabování politického klerikalismu, který měl oporu v dominujících pozicích katolické víry.

Vraťme se ale do městečka Bojkovice, kde proti kandidatuře Masaryka roku 1907 byl značný odpor pocházející od představitelů Svatojosefské jednoty. Silný odpor konzervativních obyvatel Bojkovic byl doplněn i nenávisťnými projevy. Například na schodech ke kostelu se objevily nápisy „Nevolte Masaryka. V Praze by do Masaryka ani hokynářka nekopla a vy jej tady chcete udělat poslancem.“ Vyskytovaly se také závany antisemitismu – Masaryk byl dáván do spojitosti jako obhájce vraha křesťanské dívky Anežky Hružové a bylo tvrzeno, že chce ze škol odstranit náboženství.²⁷

První schůze byla svolána bez samotného Masaryka a až po kladném výsledku, přijel na další schůzku samotný Masaryk. Bojkovický rodák, poslanec Moravské strany pokrokové, JUDr. František Koželuha ho ve své úvodní řeči opěvoval slovy: „*že je žákem Masarykovým a není hoden rozvázat řemínky jeho obuvi*“. „Dr. Seifert, který mluvil po něm, ukázal v řečnickém zanícení na stůl a svým hlubokým, měkce laděným hlasem volal: „*To je*

²⁵NEČAS, Ctibor. *T. G. Masaryk a východní Morava*. Brno: Matice moravská, 1997. ISBN 80-902304-1-5. s.12.

²⁶ NEČAS, 1997. s 13.

²⁷ Státní okresní archiv Uherské Hradiště. Svatojosefská jednota kat. mužů a jinochů: kniha zápisků ze schůzí 1902-1906. Protokol z 18.2. 1906, nezpracovaný fond.

stůl, od něhož k vám promluví muž, jehož sláva hvězd českého nebe se dotýkati bude, a vy s hrdou pýchou a radostí budete jednou říkati: Já slyšel mluvit Masaryka! A tento stůl, od něhož k vám promluví tak vynikající, budete jednou ukazovat svým dětem jako kus historie, k němuž se víží vzpomínky na velikého člověka.“²⁸ Dokonce je známo, že Masaryk se při této řeči červenal a dával jasné znamení, aby zemský poslanec Dr. Josef Seifert s tou chválou přestal, prý ho dokonce zatahal za kabát, ale Seifert popošel pár kroků a pokračoval v oslavném proslavu. Po této řeči si dokonce někteří účastníci stůl označili, aby ho později mohli identifikovat. Masaryk se ve svém projevu zmiňoval o rakousko-uherském vyrovnání, také zmínil Slováky, kteří byli vystaveni maďarizaci.

Předvolební schůze byly pořádány v bojkovickém záloženském hostinci Hvězda. Bývaly hojně navštěvované, sál byl naplněn do posledního místa, při Masarykově řeči údajně panovalo ticho jako v kostele. Karel Dolina ve svých vzpomínkách zmiňuje, že i odpůrci Masaryka si ho nedovolili rušit, „*neboť ty dovedl Masaryk vtípně usaditi.*“²⁹

Nadcházející diskuze se nesly v bouřlivém duchu a trvaly do pozdních hodin. „Přes tuhý boj fary, které pomáhali panští úředníci velmi vydatně, vyšel profesor Masaryk vítězně již z první volby a klerikálnímu táboru nepomohly triky bojkovické radnice, která posílila voličům na obci závislým hlasovací lístky již vyplněné jménem Viléma Povondry. A jiné zas obcházel obecní policajti se vzkazem, aby šli na radnici, že jim pan starosta dá na hlasovací lístek štambilku. A ta štambilka, to bylo zase jméno Viléma Povondry.“³⁰ „*Ve volbách konaných v květnu 1907 hlasovalo v prvním kole v Bojkovicích 302 voličů, z toho pro Masaryka 137, v kole druhém volilo Masaryka 193 z 293 hlasujících. Svůj volební úspěch pak Masaryk zopakoval i v dalších volbách do poslanecké sněmovny říšské rady v roce 1911.*“³¹

I po volbách Masaryk často zajížděl do svého volebního okresu, kde byl stále ve styku s voliči. „*To třebas býval v Bojkovicích i týden. Jednou, když odjížděl z Bojkovic, seběhl strojvůdce z lokomotivy a rovnou k poslanci Masarykovi, který nastupoval do vlaku. Rychle*

²⁸ JANDÍK, Stanislav. *Masaryk na Valašsku*. Praha: Nakladatelství Volné myšlenky, 1936. s. 250.

²⁹ Státní okresní archiv Uherské Hradiště. Fond Sběrka soudobá dokumentace Bojkovice. inv. č. 47. fol. 51. Hrst vzpomínek Karla Doliny.

³⁰ JANDÍK, 1936. s. 252.

³¹ Český svaz ochránců přírody Valašské Meziříčí, 2018. s. 15.

si mu několika slovy postěžoval, za co byl persekuován a dostal od nařízených neoprávněnou důtku. Nato hned běžel zpátky na lokomotivu, protože vlak, který tu stavěl jenom tak na dvě minuty, už měl jet, a v tom spěchu zapomněl profesoru Masarykovi říci, odkud je a jak se jmenuje.“³² Masaryk nenechal ale takové postěžování bez odezvy, údajně na druhý den učitel Tomášek obdržel od něho lístek, aby zjistil, kdo byl ten strojevůdce, a že chce Masaryk tuto věc prošetřit.

Masaryk také projevil hluboký zájem o problematiku Moravských Kopanic. Tato oblast pro něj představovala unikátní kulturní a sociální fenomén. Nebyl to jen prezident, který přišel a odešel; Masaryk se snažil pochopit život a tradice lidí žijících v těchto odlehlých regionech.

Vydal se tam se svými přáteli, aby osobně poznal primitivní život kopaničářů. Ti žili prostým životem plným víry v pověry a kouzla, často spoléhající na své věštkyně a čarodějnice. Pro Masaryka to byla možnost porozumět jejich mentalitě a způsobu života, který se výrazně odlišoval od života v moderních městských center.

V kopaničářských osadách, kde čas plyne jinak a kde tradice mají hluboké kořeny, Masaryk našel nové poznatky o bohatosti moravského folklóru a tradičních hodnotách. Jeho cesta do těchto oblastí nebyla pouze aktem zvědavosti, ale i snahou lépe pochopit rozmanitost a bohatství československého národa.³³

³² Městský úřad Bojkovice. *Dva prezidenti v Bojkovicích*. 1992. s. 16.

³³ Státní okresní archiv Uherské Hradiště, Sbírkový kabinet Bojkovic, Masarykiána, kart. 14.

4.2 První návštěva Masaryka v roce 1924

Návštěvy prezidentů jsou vždy dopředu plánovány s přesným časovým harmonogramem, dbá se, aby nedošlo ke zpoždění programu, aby prezident navštívil co nejvíce obcí a mohlo ho vidět co nejvíce občanů. Masaryk uskutečnil v Bojkovicích celkem dvě prezidentské návštěvy, první v roce 1924, která trvala necelou jednu hodinu a další v roce 1933, kdy se jeho vlak po cestě na jeho letní sídlo na Slovensku zastavil v Bojkovicích na pouhé tři minuty.

První Masarykova návštěva Bojkovic se uskutečnila roku 1924 a byla zahrnuta v rámci „zájezdu pana prezidenta republiky na Moravu a do Slezska v červnu 1924“. Pomocí historických pramenů, které jsou uschovány v Archívu Kanceláře prezidenta republiky je zřejmé, že cesta prezidenta na Moravu a do Slezska se měla konat 11 dní a každá hodina programu byla pečlivě naplánována.

Masaryk opustil Prahu v úterý 17. června 1924 v 10.00 ze stanice Praha-Bruska a zamířil přímo do Brna. Druhý den cesty navštívil rodné Hodonínsko, další dny jsou věnovány městům jako Čejč, Pohořelice a Znojmo. Vždy se Masaryk vrací na konci dne do svého letního sídla v Židlochovicích³⁴ Po návštěvě Masarykovy univerzity v Brně je cesta jižní Moravou zakončena a Masaryk pokračuje vlakem přes Hranice na Moravě do Opravy a Ostravy.³⁵

Pro návštěvu prezidenta republiky do Slezska a na Hlučínsko byla zřízena zemskou správou politickou preventivní bezpečnostní opatření. V listině uložené v Archivu Kanceláře prezidenta republiky se nachází výčet následujících opatření:

- „1. Dozor nad podezřelými osobami,*
- 2. Zostření ohlašovacích předpisů,*
- 3. Zostření pohraniční kontroly,*
- 4. Omezení překročování hranic,*

³⁴ Židlochovický zámek sloužil jako letní sídlo prezidenta Masaryka v letech 1924, 1928-1931 a 1933.

³⁵ Archiv Kanceláře prezidenta republiky, fond Program. kart. 85, D8500 D3445.

5. Zařízení vlakových kontrol,

6. Všeobecné pátrání po podezřelých individuích,

7. Vydání všeobecných směrnic pro zakročování bezpečnostních orgánů pro úředníky, pověřené prohlídkou periodických tiskopisů.³⁶

Kvůli složité národnostní situaci v tehdejší Československu byl důraz kladen především na kontrolu německého obyvatelstva. „Na Hlučínsku bude zvláštní pozornost věnována hlavně optantům pro Německo, jak do Německa již přesídleným, tak i dosud u nás se zdržujícím, dále osobám na našem území bydlícím, avšak dosud v Německu zaměstnaným.“³⁷

Mezi dny 23. června a 27. června byla celá hranice proti Německu a Polsku ještě těsněji uzavřena. Přes hranice byli pouštěni pouze lidé, o kterých je známo, že každý den dojíždějí na území ČSR za svým denním zaměstnáním nebo povoláním. Na hraničních přechodech docházelo také k vlakovým kontrolám, osobním prohlídkám i prohlídkám zavazadel.³⁸ Taktéž docházelo k pátrání po podezřelých individuích, která vzbuzovala podezření, že jsou přívrženci protistátních směrů.

Desátý den návštěvy Masaryk opouští Slezsko a vydává se na cestu do svého bývalého volebního regionu – Valašska a Bojkovic. Masaryk zakončuje své moravsko-slezské putování v Luhačovicích a přes Uherský Brod, Kunovice a Kyjov pokračuje zpátky do Prahy.

Pro první prezidentskou návštěvu Masaryka v Bojkovicích byl Hradem naplánován následující harmonogram:

„17.40 Příjezd do Bojkovic

Před budovou okresního soudu zastaví auto pana presidenta republiky. Po vystoupení zahraje hudba hymny, načež pan prezident republiky vystoupí na tribunu, kde vyslechne hold starosty městečka Bojkovic, Františka Viceníka a zástupce obcí okresu bojkovického

³⁶ Archiv Kanceláře prezidenta republiky. fond KPR III. – státní správa. kart. 54, 49898/66. s.2.

³⁷ Archiv Kanceláře prezidenta republiky. fond KPR III. – státní správa. kart. 54, 49898/66. s.3.

³⁸ Archiv Kanceláře prezidenta republiky, fond Program. kart. 85, D8500 D3445.

starosty Josefa Formánka z Komně, předsedy jednot čsl. Obce legionářské Jana Němečka a žákyně občanské školy v Bojkovicích. Za nepříznivého počasí uvítání v sále.

Na to představení budou panu prezidentovi republiky zástupcové samosprávných korporací, úřadů, spolků, přičemž osloví pan prezident republiky zvláště svoje osobní známé.

Odjezd z Bojkovic do Luhačovic obcí Přečkovice, Kladnou Žilinou /13.8 km/.³⁹

Dne 26. června 1924 opravdu prezident Masaryk přijíždí do Bojkovic. „*Děti, muži, ženy s nemluvnaty, starci i stařenky shromáždili se na Palackého náměstí, aby pozdravili svého tatíčka. Zraky tisíců upíraly se směrem, odkud jsme očekávali vzácného hosta.*“⁴⁰ Prezident dorazil do Bojkovic z města Valašské Klobouky, kdy se postupně zastavil v Brumově-Bylnici, Štítné, Jestřabí, Hrádku a Pitíně. Ulice městečka byly vyzdobeny věnci, květinami a na Masaryka čekala dokonce slavobrána. Průvod pana prezidenta dorazil do středu městečka v 17.40 (oproti plánu Kanceláře prezidenta byl příjezd o 40 minut opožděn).

⁴¹Masaryk byl uvítán před tehdejší budovou okresního soudu. Nejdříve vzácnou návštěvu přivítaly děti s kyticemi, za dětmi stáli občané Bojkovic. Na pravé straně od tribuny byli shromáždění zástupci města, vlevo byli usazení starci, vedle nichž se nacházela skupinka Kopaničářů oblečených v tradičních krojích. Skladbou a volbou řečníků návštěva připomínala císařské návštěvy z doby Rakouska. Po zahraných státních hymnách a rozvinutí prezidentské vlajky Masaryka srdečným projevem přivítal starosta městečka František Viceník. V projevu pan starosta projevil hrdost, že pan prezident zavítal právě do městečka Bojkovice, poděkoval mu za vše, co pro první republiku vykonal, popřál mu mnoho zdraví při vykonávání úřadu prezidenta republiky. Pan prezident se slovy: „A tož, co mně to dáváte?“ obdržel od občanů Bojkovic album s obrázky města. V albu nechyběla Masarykova oblíbená bojkovická místa a to dům doktora Tillicha, kde ještě Masaryk jako poslanec nocoval, věkovitý dub, pod kterým několikrát nabíral síly.⁴² Dalšího projevu se ujal zástupce venkovských obcí okresu bojkovického, starosta Komně, Josef Formánek. Následovalo milé a rozpačité přivítání od dvanáctileté žačky Joženky Vimrové. „*Náš milovaný tatíčku Masaryku! Často jsem si přála aspoň jednou v životě uvidět tvůrce naší Československé*

³⁹ Archiv Kanceláře prezidenta republiky, fond Program. kart. 85, D8500 D3445.

⁴⁰ Městský úřad Bojkovice. *Dva prezidenti v Bojkovicích*. Bojkovice: 1992. s. 18.

⁴¹ Archiv Kanceláře prezidenta republiky, fond Program. kart. 85, D8500 D3445.

⁴² Městský úřad Bojkovice, 1992. s. 19.

*reppibliky, tatíčka Masaryka. Má touha se splnila 31. května oznámil nám p. učitel, že do Bojkovic přijede náš dobrodinec a tatíček. Nikdy jsem neměla větší radosti, jako z této zprávy. Den ode dne očekávala jsem Váš slavný příjezd. Dnes jsem u cíle. Vítáme Vás, náš Osvoboditeli! Děkujeme Vám za dílo, které jste pro náš národ vykonal. Děkujeme Vám i za tuto návštěvu. Slibujem, že se vynasnažíme býti vždy Vašimi hodnými dětmi!“*⁴³ Po projevu se na obličej Masaryka objevil láskyplný úsměv, sklonil se k dívce a zeptal se jí na věk. Dívka odpověděla, že dvanáct. Poté se Masaryk otočil ještě k druhé dívce, která držela kytici. „Dobrosrdečně se jí tázal: „A ty co chceš?“ Lojzicka pohlédla do očí prezidentových a zašvitořila: „Nesu kytici“ A pan president: „Mám si ji vzít? Lojzicka zazářila, zrak její zahořel a z usměvavých rtíků jí vyklouzlo dětsky prosté – „ano“.⁴⁴

Závěrečným projevem vzdal hold legionářům ruský legionář František Milička. Prezident mu podal ruku, podepsal na stolku připravené pamětní knihy školy obecné i měšťanské, naposledy prohodil pár slov se svými přáteli a spolupracovníky. Následovalo představení zástupců korporací, úřadů a spolků. Poslední konverzaci Masaryk vedl se starostou města, rozloučil se a nasedl do auta. „Tisíce šátečků a praporků zatřepotalo se vzduchem, sta dětských kytiček vystlalo presidentovi cestu, upřímné Nazdar a Nashledanou zaburácelo náměstím. Auto se hnulo. Tatíček odjížděl. Vlídně kynul všemu občanstvu, rukou mával na pozdrav.“⁴⁵ Poté prezident pokračoval ve své prezidentské cestě do lázeňského města Luhačovice přes obce Přečkovice a Kladná Žilín. Kde zakončil své moravsko-slezské putování.⁴⁶

⁴³ Městský úřad Bojkovice, 1992. s. 20.

⁴⁴ Státní okresní archiv Uherské Hradiště, Sbírký Bojkovic, Masarykiána, kart. 14.

⁴⁵ Městský úřad Bojkovice, 1992. s. 21.

⁴⁶ Státní okresní archiv Uherské Hradiště, fond Sbirka soudobé dokumentace Bojkovice, inv. č. 46, fol. 1.

4.3 Druhá návštěva Masaryka v roce 1933

Za druhou návštěvu prvního československého prezidenta můžeme považovat rychlou zastávku na nádraží v Bojkovicích. Již 13. července 1933 se městem roznesla zpráva, že odpoledne 15. července bude Masaryk projíždět městečkem Bojkovice na své cestě do letního sídla v Bystřičce na Slovensku. Nádraží bylo vkusně vyzdobeno, domy podél trati zdobily prapory. Občané městečka Masaryka opravdu natolik obdivovali, jelikož dokázali vyzdobit celé domy podél trati kvůli třiminutovému zastavení vlaku. Očekávaný vlak dorazil na nádraží v 16.58. Ve vlaku se vystřídali představitelé okresu, okresní hejtman Kašpárek, který mu předal hold obyvatelstva celého okresu. Starosta města Lubomír Zbořil přivítal Masaryka svou procítěnou řečí, za okresní samosprávu jej přivítal přítel učitel Antonín Tomášek. Pan prezident dle vzpomínek pamětníků byl velmi dojat a prohodil pár slov i se svým blízkým přítelem doktorem Tillichem, ke kterému se naklonil z okna vagonu. Oné rychlé setkání bylo jejich posledním, doktor Tillich následujícího roku zemřel.⁴⁷

4.4 Korespondence mezi Kanceláří prezidenta Masaryka a občany Bojkovic

Dne 10. 2. 1936 byla Kabinetní kanceláří presidenta republiky zaslána nabídka letního sídla pro prezidenta Masaryka. Obecní rada městyse Bojkovic se snažila nabídnout prostory bojkovického zámku Nový Světlov. *„Krásný náš zámek Nový Světlov, ležící v bujné zeleni stromů s pěkným parkem a oborou kolem. Zámek zvaný „Slovácké Miramare“, byl před několika lety pod dozorem Památkového úřadu opraven a uvnitř krásně upraven, takže k účelům reprezentačním se výborně hodí“*⁴⁸ Radní města také připojili k dopisu několik fotografií s dovětkem, že zámek je možné zakoupit za velmi výhodných a poměrně mírných podmínek. Dopis je zakončen slovy: *„Sdělení toto činíme s přáním, aby náš krásný zámek a jeho malebný kraj stal se opravdu sídlem hlavy našeho státu, neboť ležíc v bezprostřední blízkosti Slovenska, mohl by státi se pojítkem vzájemné lásky a porozumění obou bratrských*

⁴⁷ Státní okresní archiv Uherské Hradiště, fond Sběrka soudobé dokumentace Bojkovice, inv. č. 46, fol. 1.

⁴⁸ Archiv Kanceláře prezidenta republiky. KPR III. – státní správa. kart. 54, 49898/66.

kmenů naší drahé republiky.“⁴⁹ Kabinetní kancelář presidenta republiky poděkovala za daný návrh, ale zároveň sdělila, že informace o tom, že prezident hledá letní sídlo, nejsou pravdivé.

Prezident Masaryk byl Obecní radou městyse Bojkovice dne 26. května 1936 pozván k návštěvě Bojkovic, při jeho plánované cestě do lázní Luhačovice, Trenčianských Teplic a Piešťan. Tato pozvánka byla pro místní obyvatele velkou poctou a příležitostí projevit svou úctu a podporu vůči jejich oblíbenému prezidentovi.⁵⁰

Avšak kvůli svému nabitému pracovnímu programu a zdravotním komplikacím, které ho v té době trápily, musel prezident Masaryk tuto laskavou pozvánku bohužel odmítnout. I přes své zaneprázdnění a zdravotní obtíže si Masaryk vážil přátelských gest a projevů uznání ze strany obyvatel Bojkovic.

Masarykova absence v Bojkovicích však nezměnila přátelské vztahy a úctu, kterou k němu městys Bojkovice a občané chovali. I přes neúspěšnou realizaci této návštěvy zůstává tento okamžik důležitým svědectvím o vztahu prezidenta Masaryka k jeho lidem a jejich hlubokému respektu k němu.

4.5 Osobnosti a místa Bojkovic spojená se jménem T. G. Masaryka

Josef Tillich, narozen v roce 1868, začal působit v Bojkovicích v roce 1897, kdy vyhrál konkurz na místo obvodního lékaře. Mezi obyvateli městečka byl proslavený svou lidumilnou povahou, byl velmi obětavý a snažil se vymýtit choroby v odlehlých částech svého zdravotního obvodu, v Moravských Kopanicích. Tillich rychle propadl veřejnému dění, stal se prvním starostou Sokola v roce 1904, byl členem spolku Občanská beseda, velmi dlouho byl čelním představitelem Sboru dobrovolných hasičů. Manželka Josefa Tilliche, Božena Tillichová vzpomíná na Masaryka jako na skromného člověka. Masaryk byl u rodiny Tillichových častým hostem, neustále se zajímal o sociální problémy v regionu

⁴⁹ Archiv Kanceláře prezidenta republiky. KPR III. – státní správa. kart. 54, 49898/66

⁵⁰ Tamtéž.

Bojkovska, většinu času trávil psáním a přípravami. Masaryk také miloval odpočinek na jejich zahradě, dokonce sám věděl, ze které švestky jsou plody nejsladší.⁵¹

I jako poslanec se Masaryk rád vracel do Bojkovic k rodině Tillichových. Nejdéle navštívil Bojkovice v roce 1911, kdy probíhalo jednání o regulaci řeky Olšavy, „*tekoucí do té doby městem divokým korytem a páchajících po staletí při povodních mnoho škod. Tato kamenná regulace s menšími pravidelnými opravami slouží městu dodnes.*“⁵² Za zásluhy spojené s regulací řeky Olšavy, která v Bojkovicích způsobovala značné škody, bylo Masarykovi uděleno 7. března 1910 čestné občanství. V dopise adresovanému panu starostovi Kalmanovi Masaryk vyjádřil svou vděčnost následovně:

*„Ctěný pane starosto, prosím, vyřídíte pánům obecního výboru za poctu, kterou mne vyznamenali, můj srdečný dík: přijímám čestnou funkci jako povinnost všemožně se starat o zvelebení obce, jejímž jsem se stal spoluobčanem. Uctivě oddaný T.G. Masaryk. Praha, 18/3'0“*⁵³

V dalších kapitolách práce se dozvíme, že tento děkovný dopis nebyl pouze „planými slovy“, ale Masaryk byl Bojkovicím oddaný až do konce svého života.

V roce 2015 se po stovkách let Bojkovice dočkaly významné události. Bylo rozhodnuto pojmenovat nově vybudované náměstí právě po dr. Tillichovi, což bylo gesto uznání a vděčnosti místního obyvatelstva vůči tomuto významnému příteli prezidenta Masaryka. Dr. Tillich, jehož přátelství s Masarykem bylo hluboké a významné, zanechal nesmazatelnou stopu ve vzpomínkách obyvatel Bojkovic. Pojmenování náměstí po dr. Tillichovi se stalo symbolickým aktem, který připomíná důležité historické události spojené s Masarykovou návštěvou a s jeho vztahem k městu Bojkovice.

Za nejdůvěrnějšího bojkovického přítele Masaryka můžeme považovat Antonína Tomáška, narozeného v roce 1878. Tomášek byl rodákem ze Svaté Sidonie, v roce 1898 přišel

⁵¹ Časopis československých lékařů. Božena Tillichová, Masaryk hostem Dr. Tilliche, lékaře v Bojkovicích. 1937, roč. 49, č. 50-53.

⁵² Městský úřad Bojkovice. *Naše Bojkovsko*. 1997, roč. 22 (březen). s. 3.

⁵³ Státní okresní archiv Uherské Hradiště, Sbírký Bojkovic, Masarykiána, kart. 14.

do Bojkovic jako podučitel. Podobně jako Dr. Tillich se Tomášek začal angažovat ve společenském dění městečka, byl knihovníkem Občanské besedy a stál u zrodu bojkovického Sokola v roce 1904. Tomášek byl výrazným podporovatelem Masarykovy kandidatury v Bojkovicích, podílel se na přípravě podmínek pro jeho veřejná vystoupení v hostinci Hvězda. I po válce se snažil Tomášek zapojovat do společenského života, zajímal se i o hospodářskou stránku. Nechal vysázet ovocný sad, dělal osvětu ke zlepšení zemědělství. Inicioval zřízení hospodářského družstva a stál i u založení mlékařského družstva a mlékárny. Jedním z jeho důležitých počinů bylo zřízení žirných pastvin na Hradské Nivě v roce 1922 či podíl na zřízení elektrického osvětlení Bojkovic.⁵⁴

Tomášek byl v roce 1935 jmenován řídícím učitelem obecné školy. Na protest proti nacistické okupaci položil trnovou korunu k soše Svobody, která dodnes stojí před městským úřadem a zpodobňuje legionáře.

Ve Státním okresním archívu v Uherském Hradišti je dochováno mnoho korespondencí mezi T. G. Masarykem a občany městečka. Například v tomto dopise, adresovanému Antonínu Tomáškoví, je líčen protest proti agitaci bojkovického starosty, který vydal voličům hlasovací lístky s vyplněným už jménem klerikálního kandidáta.

„(11.5.1907) Vážený pane učiteli, vezměte si věci takto: pokrokový klub místní at' vypracuje pamětní spis, ten dejte podepsat obecní radou. Porad'te se věcně s p. starostou Horákem vizovickým. Jakmile podáte spis do Vídně, řekněte mně. Máte příležitost hned k politické akci povolební. S pozdravem všem T. G. Masaryk“⁵⁵

Masaryk se často procházel s dr. Tillichem, Antonínem Tomáškem a Karlem Dolinou, zajímal se o primitivní život Kopaničářů, který byl vyplněn pověrami. Zajímaly ho také příběhy o žitkovských bohyních.

⁵⁴ Základní škola Bojkovice, 1969. s. 11.

⁵⁵ Státní okresní archiv Uherské Hradiště, Sbírký Bojkovic, Masarykiána, kart. 14.

Základní škola T. G. Masaryka Bojkovice

Povolení ke zřízení Měšťanské školy v Bojkovicích bylo vydáno již v roce Masarykovy kandidatury. Škola měla sloužit celému soudnímu okresu. Záměr vybudování školy se zastavil kvůli nezájmu představitelů města a okolních obcí. Snahy o zřízení školy byly obnoveny po konci první světové války. Bojkovice se dočkaly otevření měšťanské školy 1. 9. 1919. Školu navštěvovaly děti z Bojkovicka, Slavičína, Šumic, Starého Hrozenkova a vzdálených Kopanic. Učilo se v provizorních podmínkách a v nevyhovující budově. „*Při oslavách 80. narozenin TGM, které se konaly dnes 7. 3. 1930 byl položen základní kámen nové školy s tím, že ponese jméno TGM.*“⁵⁶ Prezident vyslovil souhlas s pojmenováním školy v březnu 1929. Samotný Masaryk přispěl na stavbu částkou 10 000 Kč, peníze byly údajně předány bojkovické delegaci, která navštívila prezidenta v letním sídle v Lánech. Škola byla symbolicky otevřená dne 28. 10. 1931. Masarykovo jméno si nesla do okupace, kdy muselo být jméno Masaryka vypuštěno, po osvobození se škola opět pyšnila jménem Masaryka, ale jen do roku 1953. Jméno muselo být z názvu opět vypuštěno a ulice, která se dnes jmenuje Štefánikova byla přejmenována na Leninovu. Dne 7. března 1990 byl vedením školy uspořádán slavnostní večer pro veřejnost, při kterém byla odeslána žádost o opětovné navrácení Masarykova jména. 28. 10. 1990 byl dekret ministerstva školství o navrácení čestného názvu „Základní škola T. G. Masaryka“ naší škole slavnostně předán.⁵⁷

V dnešní době je bojkovická škola nesmírně hrdá na to, že může nést jméno tak významného člověka, který přispěl nemálo finančních prostředků na její vybudování. Stará budova z roku 1930 je dodnes vyzdobená podobiznami Masaryka, před vstupem do ředitelny čeká na vzácné návštěvy či zlobivé žáky busta našeho prvního československého prezidenta.

⁵⁶ Městský úřad Bojkovice, 1992. s. 26.

⁵⁷ Kronika Města Bojkovice z roku 1990. s. 67.

T. G. Masaryk a Hradská Niva

Hradská Niva nad Bojkovicemi uchvátila Masaryka poklidnou atmosférou, dubovým hájem, dech beroucím výhledem na zámek Nový Světlov a přilehlé podzámčí – město Bojkovice. V 80. letech 19. století se zde nacházelo přibližně 300 vzrostlých dubů, které byly pozůstatkem velkomoravského posvátného háje s pohřebištem – birituálním mohylníkem. Počátkem 20. století zbyly poslední tři duby. Největší z nich (průměr kmene činil 2.6 metru) byl uprostřed a byl nazýván velikým, později byl právě tento dub přejmenován na Masarykův. V roce 1920 byly větve tohoto stromu ještě živé, později byl zásahem blesku poškozen a v roce 1931 z něj zbyl pouze mohutný pařez, ze kterého bylo vytvořeno několik řezů. Řezy jsou umístěny dodnes v Bojkovicích, další dva se nacházejí v Národním a Zemědělském muzeu v Praze. Masaryk údajně na Hradskou Nivu nikdy nezapomněl a uváděl, že vybrané mohutné stromy v oboře lánského zámku mu připomínají mohutné duby z bojkovické Hradské Nivy. Možné je, že právě o tomto dubu Masaryk hovoří v kapitole knihy Karla Čapka *Hovory s T. G. Masarykem – Starý strom. „Krajinské muzeum v Bojkovicích darovalo prezidentovi k 85. narozeninám reliéf, který Eduard Řezníček zhotovil ze dřeva Masarykova dubu na Hradské Nivě.*“⁵⁸

V současné době se nachází na Hradské Nivě již nový Masarykův dub. V městském zpravodaji z roku 1999 se bojkovičtí Sokolové pochlubili vysazením nového dubu v místě zbytku pařezu tisíciletého dubu na Hradské Nivě. *„Zasazený dub bude připomínat našim potomkům, že k původnímu dubu rád chodíval T. G. Masaryk v době svého poslancování v Říšské radě ve Vídni a obdivoval jeho mohutnost a stáří.*“⁵⁹

Každoročně se ke zmiňovanému novému Masarykovu dubu konají různé vycházky, často pořádané právě Sokolem. Během těchto setkání u Masarykova dubu se neustále občané města snaží připomínat jeho odkaz dalším generacím.

⁵⁸ Český svaz ochránců přírody Valašské Meziříčí, 2018. s. 17.

⁵⁹ Městský úřad Bojkovice. *Naše Bojkovsko*. Bojkovice: 1999. roč. 24, č. leden. s. 8.

Bojkovice a úmrtí prezidenta Masaryka

Po skonání pana prezidenta Tomáše Masaryka dne 14. září 1937 se městečko Bojkovice ponořilo do hlubokého smutku. Odešel člověk, jenž nejenomže v jejich městečku zanechal nezapomenutelnou stopu, ale také občanům města v nelehkých časech poskytl svou podporu. Občané netruchlili z povinnosti, ale skutečně smutněli nad ztrátou státníka, kterého znali nejenom z učebnic a veřejných projevů, ale i z osobních setkání. Mnozí z nich měli tu čest se s Masarykem osobně setkat, slyšet jeho moudra a podpořit ho ve volbách v době, kdy si nikdo ani neuměl představit, že by mohl být prvním prezidentem nového, svobodného Československého státu.⁶⁰

Již 14. září 1937 byl učitelským sborem a žáky Masarykovy měšťanské školy v Bojkovicích odeslán kondolenční telegram, který vyjadřoval hlubokou úctu k památce prezidenta. Odpověď na tento projev smutku přišla z Prahy dne 22. září 1939 ve formě poděkování od Alice, Olgy a Jana Masarykových, což bylo gesto, které městečko Bojkovice vřele ocenilo a které upevnilo jejich vzájemnou vazbu a úctu k Masarykovi.

Představitelé městečka Bojkovice obdrželi také čestné vstupenky na Masarykův pohřeb, což bylo nejenom poctou jejich angažovanosti a oddanosti prezidentovi, ale také poslední příležitostí k důstojnému rozloučení se svým oblíbeným státníkem. Tato událost hluboce zasáhla místní komunitu a podtrhla význam Masarykova odkazu nejenom pro městečko Bojkovice, ale pro celou Československou republiku.⁶¹

⁶⁰ Státní okresní archiv Uherské Hradiště, Sbírký Bojkovic, Masarykiána, kart. 14.

⁶¹ Městský úřad Bojkovice, 1992. s. 42.

5 Prezidentská návštěva Václava Havla

5.1 Biografie Václava Havla

Václav Havel se narodil 6. října 1936 do rodiny úspěšného pražského podnikatele. Havel vystudoval chemického laboranta. Odmaturoval v roce 1954 při večerním studiu. Po maturitě byl studentem Vysokého učení technického v Praze oboru Ekonomika dopravy. Vysokoškolské studium po dvou letech přerušuje a nastupuje na dvouletou vojenskou službu. V roce 1955 začal pracovat jako jevištní technik v Divadle ABC a od roku 1960 v Divadle Na zábradlí, kde působil také jako dramaturg a asistent režie. V roce 1964 se oženil s Olgou Šplíchalovou.⁶²

V 60. letech se Havel aktivně podílel na kulturním a intelektuálním životě v Československu. Byl jedním z iniciátorů neoficiálních kulturních aktivit a stal se významnou osobností československého disentu. V roce 1968, po invazi vojsk Varšavské smlouvy, se aktivně zapojil do opoziční činnosti.⁶³

V roce 1977 byl jedním z prvních signatářů Charty 77, dokumentu, který kritizoval nedodržování lidských práv v Československu. Tento dokument vznikl jako reakce na porušování lidských práv ze strany komunistického režimu a stal se významným symbolem odporu proti totalitnímu režimu. Kvůli své činnosti v rámci Charty 77 byl několikrát zatčen a strávil několik let ve vězení. Jeho opakované zatýkání a uvěznění bylo důsledkem jeho nekompromisního postoje a odvahy otevřeně kritizovat politické a společenské poměry v zemi. Navzdory perzekuci zůstal neoblomný a nadále se angažoval v disidentském hnutí, což z něj udělalo jednu z klíčových postav československého odboje.⁶⁴

Po sametové revoluci v roce 1989 se Václav Havel stal vůdčí osobností Občanského fóra, politického hnutí, které sehrálo zásadní roli v přechodu k demokracii. Jeho charisma,

⁶² ŽANTOVSKÝ, Michael. *Havel*. Praha: Supraphon a.s., 2017.

⁶³KACZOROWSKI, Aleksander. *Havel: pomsta bezmocných*. Přeložil Martin VESELKA. V Praze: XYZ, 2021. ISBN 978-80-7597-937-7. s. 155.

⁶⁴ ŽANTOVSKÝ, 2017.

intelektuální autorita a morální integrita mu vynesly respekt a důvěru nejen mezi disidenty, ale i mezi širokou veřejností. Díky své výrazné roli v revolučních událostech byl v prosinci 1989 zvolen prezidentem Československa. Ve funkci prezidenta setrval do rozdělení Československa v roce 1992, kdy bylo rozhodnuto o vzniku samostatné České republiky a Slovenské republiky. Po rozdělení Československa se stal prvním prezidentem České republiky, kde působil až do roku 2003. Během svého prezidentského působení se soustředil na prosazování demokratických hodnot, lidských práv a občanské společnosti. Jeho prezidentství bylo charakterizováno snahou o integraci České republiky do evropských a světových struktur, podporou občanské společnosti a důrazem na morální odpovědnost ve veřejném životě.⁶⁵ Během svého prezidentského období se Havel zasazoval o demokratizaci, lidská práva a začlenění České republiky do evropských a mezinárodních struktur. Po odchodu z politického života se věnoval psaní a podpoře neziskových organizací.

Václav Havel zemřel 18. prosince 2011 a zanechal po sobě hluboký odkaz jako dramatik, esejista, disident a státník, který se zasloužil o svobodu a demokracii ve své zemi.

5.2 Průběh návštěvy

Prezident Václav Havel navštívil Uherskohradištsko – rodný kraj J. A. Komenského při výročí 400 let od narození „učitele národů“. Region se mohl těšit z návštěvy vcelku nového prezidenta ČSFR koncem března 1992. Návštěvou prezident Havel zdůraznil význam odkazu Komenského pro současnost a zároveň slavnostní ráz této světové vzpomínky vyhlášené UNESCO při OSN.

Dvoudenní prezidentská návštěva započala 27. března 1992 v obci Boršice u Buchlovic. Následovalo krátké posezení u akademického sochaře Otmara Olivy, poté se odebral pan prezident na oběd do vinného sklepa a na prohlídku baziliky Nanebevzetí Panny Marie a svatého Cyrila a Metoděje.⁶⁶ V Uherském Hradišti, okresním městě, Havel navštěvuje jak jinak než půdu Slováckého divadla, kde ho doprovázeli poradci Věra Čáslavská a Petr Oslzlý. Přivítán byl ředitelem divadla Igorem Stránským. Ve večerních hodinách stojí před

⁶⁵ ŽANTOVSKÝ, 2017. s. 402.

⁶⁶ Městský úřad Bojkovice, 1992. s. 36.

zaplněným sálem Kulturního klubu Uherského Hradiště při mítinku s občany. „*Občané měli tehdy možnost své dotazy písemně zasílat předem a tak beseda byla dlouhá*“⁶⁷ Je známa situace, kdy ochranka odešla Havlovi pro kabát do kanceláře. Mezitím se na pódium nahrnuly davy posluchačů a prosily Havla o podpis.

Druhý den prezidentské návštěvy je věnován Uherskému Brodu, Nivnici a Komni. Tři zmíněné obce se dodnes „přou“ o jednu pravdu, a to, že se právě u nich v obci narodil samotný J. A. Komenský. V Uherském Brodě prezident Havel odhalil pomník Komenského, který byl městu darovaný sochařem moravského původu Yvanem Theimerem. Proběhla také návštěva nově otevřeného Muzea J. A. Komenského.

V obcích Komňa a Nivnice prezident Havel položil kytice k pomníkům Komenského a pozdravil přítomné občany.

Havel pak navštívil za svůj život Slovácko ještě dvakrát. V roce 1999 to bylo v rámci cesty do oblastí, které postihly povodně a v roce 2007 se v Uherském Hradišti objevil na premiéře dokumentárního filmu „Občan Havel“.⁶⁸

K návštěvě prezidenta Havla v Bojkovicích poskytuje mnoho detailních informací kronika města Bojkovice. „*Pan prezident se jako soukromá osoba zastavil na konci putování po stopách J. A. Komenského na zámku Nový Světlov dne 28.3. ve 12.00.*“⁶⁹ Byl vřele přivítán správcem zámku panem Dušanem Vráblíkem a tehdejší starostou města RNDr. Ladislavem Kocmanem, ten měl také možnost s prezidentem Havlem poobědvat. Následovala prohlídka samostatného zámku a návštěva věže, ze které se rozprostírá výhled na přilehlé Bojkovice a kopce Bílých Karpat. Po necelé hodině v Bojkovicích prezident Havel nasedá do již připravené helikoptéry⁷⁰ a odlétá nejprve na letiště v Kunovicích, odkud pokračuje letadlem zpět do hlavního města Prahy.

⁶⁷Slovácký deník. *Před třiceti lety navštívil prezident Václav Havel Slovácko*. Dostupné z: https://slovacky.denik.cz/zpravy_region/pred-triceti-lety-navstivil-prezident-vaclav-havel-slovacko-20220323.html [citováno 2024-06-24].

⁶⁸ Tamtéž.

⁶⁹ Kronika Města Bojkovice, 1992, s. 338.

⁷⁰ Helikoptéra byla připravená na parkovišti u zámku již okolo 11. hodiny, až piloti helikoptéry prozradili v jaký čas má prezident Havel opustit Bojkovice.

5.3 Vzpomínky pamětníků

Jak již bylo zmíněno, slavnostního oběda s prezidentem Havlem se zúčastnil pouze starosta města Bojkovice RNDr. Ladislav Kocman. Své vzpomínky a dojmy z neplánované návštěvy prezidenta Havla vyjádřil následovně.

„Až na radnici v Uherském Hradišti jsem se definitivně dozvěděl, že pan prezident bude příští den – tj. v sobotu 28.3.1992 – po absolvování svého odpoledního turné po rodištích J. A. Komenského – V Uherském Brodě, Nivnici a Komni – obědvat a krátce odpočívat na zámku Nový Světlov u nás v Bojkovicích.“⁷¹ Je tedy zřejmé, že pro organizaci návštěvy nezbývalo mnoho času. „Narychlo“ byly domluveny páry dospělých a dětí ze souboru Světlovan,⁷² které měly později předávat prezidentovi připravené kytice a místní dar – tradiční demižon slivovice. Také byl naplánován podpis zápisového listu pamětní knihy.

„Deset minut před 12. hodinou se objevila nezbytná ochranka i členka protokolu, kteří po zjištění, co se bude u brány zámku dít, mávnutím ruky rezignovali.“⁷³ Přesně okolo 12. hodiny od Komně přijíždí kolona aut, ve které se nachází i auto očekávaného hosta. Starosta města Kocman prezidenta Havla přivítal následujícími slovy:

„Vážený prezidente republiky!

Jsmo rádi, že Vás můžeme přivítat v Bojkovicích na zámku Nový Světlov – sídle panství kraje, který dal světu učitele národů J. A. Komenského. Jsmo poctěni tím, že jste si Bojkovice vybral za místo, kde si po namáhavé cestě okresem odpočinete. Je to čest tím větší, že jste druhý prezident po T. G. Masarykovi, který naše město navštívil.

Přejeme Vám z celého srdce hodně zdraví a dlouhá léta života. Ubezpečuji Vás jménem svým i přítomných občanů Bojkovic, že Vás máme rádi a plně Vás podporujeme.“⁷⁴

⁷¹ Městský úřad Bojkovice, 1992. s. 40.

⁷² Folklorní soubor Světlovan byl založen v roce 1953. Zpracovává repertoár ze dvou národopisných oblastí svého regionu a to: Luhačovického Zálesí a Moravských Kopanic. Taneční složku Světlovanu doprovází cimbálová muzika Jaroslava Pavlíka. Kromě cimbálové muziky pod hlavičkou FS Světlovan působí i mužský sbor Vavříneček a dětský soubor Dřínky v Šumicích a Pitíňánek v Pitíně a od roku 2017 byla nově obnovena i dětská složka pod původním názvem Světlovánek. Svůj název převzal soubor podle zámku Nový Světlov..

⁷³ Městský úřad Bojkovice, 1992. s. 42.

⁷⁴ Tamtéž.

Po proslovu následovalo představení pracovníků městského úřadu a ředitele všech bojkovických škol. Předání darů bylo provedeno zástupci souboru Světlovan. Demižon slivovice obsahoval rčení: „*Kdo bojkovsků slivovicu pije, toho ani pantokem nezabije. Ať Vám, pane prezidente, slouží ke zdraví!*“

Jak charakterizoval starosta Kocman pana prezidenta? „*Působil na mě především zdravým a neunaveným dojmem, subtilní a jemný ve vystupování, výborný formulátor s inteligentním vyjadřováním směřujícím k podstatě problému. Mluví poměrně málo, váží si slova, více poslouchá a sleduje ostatní, sbírá informace a hodnotí. Poměrně hodně pokuřoval, upíjel z pohárku uherskobrodské pivo a odpočíval.*“⁷⁵

Návštěva dle slov pamětníků byla neustále „popoháněna“ ochrankou prezidenta. Při připomínce, že za 15 minut musí již helikoptéra vzlétnout si sám prezident všiml nepodepsaných kronik a začal je podepisovat. Při obědě se dotazoval na prostory zámku a vyslovil přání navštívit místní muzeum. Ve fejetonu z návštěvy Havla⁷⁶ je zmíněna vtipná situace, kdy byl popisován život na Moravských Kopanicích a to, že si nevěsty musely vlastnoručně vyšít své šaty. Pan prezident měl podotknout, že dnes by to už málokterá dívka zvládla.

Bujarý potlesk, výkřiky, prezidentovy knihy i archy papíru se plnily podpisy pana prezidenta, poslední minuty setkání paradoxně přicházelo čím dál více občanů města Bojkovice, pro které měla být rychlá zastávka prezidenta z bezpečnostních důvodů utajena. Lidé tleskali, mávali, utírali si slzy a křičí: „*Máme Vás rádi, pane prezidente, buďte hodně zdravý a nezapomeňte na nás!*“⁷⁷

Můj otec Zdeněk Husták byl svědkem obou novodobých návštěv jak prezidenta Havla, tak prezidenta Klause. Sám zmínil, že o Havlově návštěvě se dozvěděl od kolegy z práce pár momentů před příjezdem Havla do Bojkovic. „*Byl jsem po noční směně v Morávce (název firmy Moravia Cans – hlavní zaměstnavatel obyvatel Bojkovic ve strojírenství) a zvonil nám na dům můj kolega Petr, ať okamžitě utíkám na parkoviště u našeho zámku, že tam je*

⁷⁵ Městský úřad Bojkovice, 1992. s. 43.

⁷⁶ Kronika města Bojkovice, 1992. s. 339.

⁷⁷ Tamtéž.

Havel. ⁷⁸Husták uvedl, že se okamžitě oblékl a pospíchal k zámku, který je od našeho domu vzdálen něco přes dva kilometry. „Když jsem přišel k zámku, překvapilo mě, kolik lidí už tam netrpělivě vyčkávalo, také jsem se dozvěděl, že se Havel rozhodl navštívit Bojkovice teprve včera.“⁷⁹ Husták popsal Havla jako charismatického, znaveného po návštěvě našeho okresu, snažil se prý s každým prohodit aspoň pár slov. „Na co si vzpomínám doted' je, jak ho ochranka stále popostrkovala a připomínala mu, že v určitou hodinu je naplánovaný odlet zpět do Prahy.“⁸⁰ Do zámku kvůli bezpečnostním opatřením široká veřejnost vstoupit nemohla. Po necelé hodinové návštěvě si otec s Havlem ruku podal podruhé, přiznal, že kvůli většímu počtu spoluobčanů to bylo složitější. „V hospodách se o návštěvě Havla mluvilo ještě hodně dlouho. Mluvili o něm jak jeho příznivci tak lidé, kteří ho v lásce neměli. Na čem se ale obě strany shodly bylo to, že při návštěvě si na nikoho nehrál a i na přímé dotazy měl hned jasně upřímné odpovědi.“⁸¹

⁷⁸ Interview se Zdeňkem HUSTÁKEM, nar. 1964, pamětníkem prezidentských návštěv Havla a Klause. Bojkovice 11.4.2024.

⁷⁹ Tamtéž.

⁸⁰ Tamtéž.

⁸¹ Tamtéž.

6 Prezidentská návštěva Václava Klause

6.1 Biografie Václava Klause

Václav Klaus se narodil 19. června 1941 v Praze, v období, kdy právě probíhaly největší hrůzy druhé světové války. Jeho rodiče čelili těžkým podmínkám a nejistotě, která byla pro tuto dobu typická. Zážitky z dětství, kdy byl svědkem mnoha válečných událostí a jejich dopadů na vlastní rodinu, ho později hluboce ovlivnily v jeho politických názorech a zejména ve vztahu k Německu.

Klaus je absolventem Vysoké školy ekonomické, kde získal silné základy v ekonomii a financích. Toto vzdělání mu poskytlo dovednosti a znalosti, které využil ve své profesní dráze. Během komunistické diktatury pracoval ve Státní bance československé, což byla jedna z mála institucí, kde mohl uplatnit své ekonomické znalosti. Před listopadem 1989 byl pracovníkem Prognostického úřadu, místo, kde se shromažďovaly a analyzovaly ekonomické a sociální údaje s cílem předpovídat budoucí vývoj. Tato práce mu poskytla unikátní vhled do stavu ekonomiky a společnosti před pádem komunistického režimu.⁸²

Od roku 1989 byl členem vlády jakožto ministr financí, kde se snažil přizpůsobit československou ekonomiku západnímu modelu. Byl jedním z hlavních architektů ekonomické transformace, která měla za cíl přechod od centrálně plánované ekonomiky k tržnímu hospodářství. Roku 1991 se stává zakladatelem a předsedou Občanské demokratické strany (ODS), která se rychle stala jednou z hlavních politických sil v zemi. V roce 1992 strana vítězí volby a Klaus se stává premiérem, kde pokračuje ve svých reformách a snaze o ekonomickou stabilizaci a růst.⁸³

Je známo, že kritikem Klause byl samotný Václav Havel, což odráželo jejich odlišné přístupy k politice a vládnutí. Havel, jako prezident, a Klaus, jako premiér, měli často rozdílné názory na klíčové otázky, což vedlo k veřejným i zákulisním konfliktům. Druhá Klausem vytvořená

⁸² Institut Václava Klause. *Institut Václava Klause. Životopis.* Dostupné z: <https://www.institutvk.cz/zivotopis> [citováno 2024-06-24].

⁸³ PEHE, Jiří. *Klaus: portrét politika ve dvaceti obrazech.* Praha: Prostor, 2010. s. 180.

vláda musela odstoupit kvůli sílící ČSSD, která kritizovala jeho ekonomickou politiku a způsob vládnutí. Roku 2002 Klaus se vzdává vedení ODS po neúspěšných volbách a rostoucí kritice ze strany členů strany a veřejnosti.

Výsledkem prezidentských voleb v pátek 28. 2. 2003 získává Václav Klaus post prezidenta České republiky, což znamenalo nový směr v jeho politické kariéře. Přes kritické názory na Evropskou unii, které často veřejně vyjadřoval, se snažil být prezidentem všech občanů a státníkem hájícím zájmy České republiky. Jeho prezidentské období bylo poznamenáno mnoha kontroverzemi. Klausova kariéra je příkladem složitého a mnohvrstevného politického života, plného úspěchů i výzev.⁸⁴

6.2 Průběh návštěvy

Poslední prezidentská návštěva v Bojkovicích proběhla dne 14. března 2007, kdy město navštívil manželský pár Václav a Lívie Klausovi. Tato návštěva byla součástí oficiální třídní cesty po Zlínském kraji, kterou prezidentský pár podnikl. Během návštěvy se prezident a jeho manželka setkali s mnoha místními občany a zúčastnili se různých společenských a kulturních akcí. Celkem během své cesty navštívili jedenáct obcí a měst, což zahrnovalo nejen velká města, ale také pro prezidentský pár zcela neznámé malé obce.

Prezidentský pár navštívil Zlínský kraj již podruhé. Program jejich plánované třídní návštěvy byl pečlivě vybrán hejtmánem Liborem Lukášem, který zajistil, aby prezidentský pár viděl nová a zajímavá místa v kraji. Cílem bylo také, aby prezident a jeho manželka mohli osobně pozdravit občany nejen ve velkých městech, ale i v menších vesnicích, což bylo velmi oceněno místními obyvateli.⁸⁵

První setkání hejtmána a prezidentského páru proběhlo v deset hodin ve Vlčnově na Uherskohradištsku. Toto setkání bylo zahájeno slavnostním přivítáním a následovalo několik diskuzí o místních problémech, kterým čelí obyvatelé regionu. Po tomto setkání se

⁸⁴ Institut Václava Klause. *Institut Václava Klause. Životopis*. Dostupné z: <https://www.institutvk.cz/zivotopis> [citováno 2024-06-24].

⁸⁵ *Epravo.cz*. [online]. Praha: 2024. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/prezident-klaus-dnes-zahaji-tridenni-navstevu-zlinskeho-kraje-46798.html?mail> [citováno 2024-06-18].

prezidentský pár přesunul do Uherského Hradiště a následně do Zlína, kde pokračoval v naplánovaném programu.

Lívie Klausová navštívila klienty Základní školy a Dětského domova ve Vizovicích. Během této návštěvy se setkala s dětmi a personálem, diskutovala o jejich každodenních potřebách a zájmech. Prezident Václav Klaus se mezitím na půdě Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně účastnil setkání s vyučujícími a studenty. Toto setkání bylo zaměřeno na diskusi o vzdělávacích otázkách a budoucnosti univerzity, kde prezident sdílel své názory a diskutoval o různých aktuálních tématech s akademickými pracovníky i studenty.⁸⁶

„Za slunného počasí v 9.30 dorazila kolona aut na prostranství před městským úřadem. Asi tisíc shromážděných občanů a mládeže přivítalo pana prezidenta s chotí Lívií, které doprovázel hejtmán Zlínského kraje p. Libor Lukáš s manželkou Ivou.“⁸⁷

Starosta města František Slavíček měl připravený tento proslov:

„Vážený pane prezidente, vážená paní Lívie Klausová, vítám Vás v Bojkovicích jménem vedení města, jménem zastupitelů a rady města, jménem zde shromážděného lidu i jménem svým. Rovněž upřímně vítám mezi námi hejtmána Zlínského kraje pana Lukáše a paní Lukášovou.“

Pane prezidente, jsme opravdu rádi, že jste jako třetí, demokratický prezident navštívil naše město. Plně si uvědomujeme, že vydobytou svobodu a demokracii před sedmnácti lety v naší krásné vlasti nemůžeme jen užívat, ale je zapotřebí ji taky chránit, a to předně pro další generace. Dovolte mi při této slavnostní a neopakovatelné příležitosti předat Vám za zásluhy o demokracii Čestné občanství města Bojkovice. Vážený pane prezidente a vážená paní Klausová, vítejte mezi námi.“⁸⁸

⁸⁶ *Epravo.cz*. [online]. Praha: 2024. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/prezident-klaus-dnes-zahaji-tridenni-navstevu-zlinskeho-kraje-46798.html?mail> [citováno 2024-06-18].

⁸⁷ Kronika města Bojkovice. Rok 2007. s. 84.

⁸⁸ MĚSTSKÝ ÚŘAD BOJKOVICE. *Naše Bojkovsko*. roč. 33, č. květen. Bojkovice: 2007. s.1.

Po úvodním proslovu pana prezidenta Klause, první dámy Klausové a hejtmana Lukáše následovaly dotazy z řad občanů a po nich autogramiáda. Je důležité zmínit, že právě pro hejtmana Libora Lukáše, jak sám zmínil ve svém projevu, je návštěva Klause v Bojkovicích „srdcová“, jelikož tehdejší hejtman se narodil v obci vzdálené čtyři kilometry od Bojkovic a má zde mnoho rodinných příslušníků a přátel. Klaus na daný projev reagoval slovy: „*Tak to nám zatajili, že tady má pan hejtman kořeny, to bych se nadechl ještě víc, pane hejtmane, a promluvil ještě slavnostněji.*“⁸⁹ Celkově jde z pořizovaných záběrů cítit velmi uvolněná atmosféra, dialogy mezi občany města a prezidentským párem jsou na přátelské a důvěrné rovině. Občané města se snažili prezidentský pár seznámit s problematikou špatného stavu zámku Nový Světlov, jeden z občanů se ptal prezidenta, jak je možné, že bývalý prokurátor Karel Vaš⁹⁰ má vyšší důchod než synové popraveného generála Heliodora Píky. Poslední dotaz se týkal ohledně další kandidatury prezidenta Klause na prezidentský post, kdy prezident odpověděl, že to nezáleží na něm, ale na nominaci politickou stranou.⁹¹

Po autogramiádě se prezidentský pár odebírá do obřadní síně Městského úřadu Bojkovice, kde došlo k setkání s členy samosprávy města, starosty mikroregionu a představiteli organizací. Nechyběl ani podpis do pamětních knih města a předání darů – manželský pár obdržel symbolický klíč od města Bojkovic a dřevorezbu, která znázorňuje symboly města – zámek Nový Světlov a věže kostela svatého Vavřince. Dřevorezba byla zhotovena rodákem Karlem Táborským.

⁸⁹ HUSTÁK, Zdeněk. Videozáznam Klause v Bojkovicích. Datum pořízení: 14.3.2007.

⁹⁰ Karel Váš byl prokurátorem vykonstruovaných soudních procesů, účastnil se také výslechů Heliodora Píky.

⁹¹ HUSTÁK, 2007. Videozáznam Klause v Bojkovicích. Datum pořízení: 14.3.2007.

6.3 Vzpomínky pamětníků

S prezidentským párem Klausových strávili v Bojkovicích nejvíce času bývalí radní – starosta Mgr. František Slavíček a bývalá místostarostka Květoslava Ogrodníková. Právě těm jsem zadal prostřednictvím emailu několik otázek ohledně prezidentské návštěvy.⁹²

Oba respondenti zmínili, že návštěva prezidentského páru trvala pouze něco přes hodinu a půl, přesto se nesla v uvolněné a přátelské atmosféře, prezidentský protokol nespěchal s dodržováním časového harmonogramu tak, jak to například bylo při návštěvě prezidenta Havla. Všemmu tomu napomohl fakt, že prezidentský pár doprovázel tehdejší hejtman Zlínského kraje, pro kterého jsou Bojkovice rodným městem.

Bývalý starosta Mgr. František Slavíček popsal prezidenta Klause jako vtipného, přímého muže, který se na návštěvu města opravdu připravil a byl schopný pohotově reagovat na veškeré dotazy. Samotný Klaus se prý zeptal starosty Slavíčka: „Tak co tu máte ještě v Bojkovicích zajímavého, co stojí zmínit?“ Slavíček přiznává, že velmi improvizoval a odpověděl: „Máme tu krásné lidi“. Tím prý srdečně rozesmál prezidentský pár a všechny přítomné.

Tehdejší místostarostka Květoslava Ogrodníková vzpomíná také na uvolněné a kamarádké setkání. „Byl pronesen přípitek, bylo připravené šampaňské a pan prezident prohlásil: „Tak já jsem na Moravě, kde máte litry slivovice, a vy mně chcete dát šampaňské?“ Pohotově členka folklórního souboru Světlovan nalila jako přípitek štamprle slivovice.“

Paní místostarostka přiznala, že nejvíce diskutovanou věcí se stal dar pro prezidentský pár. *„Několik měsíců jsme s kolegyněmi z Městského úřadu Bojkovice přemýšlely, co by mohlo prezidentský pár potěšit, aby to nebylo kýčovité, zbytečné, ale zase aby se dar neztratil mezi x dalšími.“*⁹³ Prezidentský pár si nakonec odvezl z Bojkovic pomyslný klíč od Bojkovic, dřevorezbu od pana Táborského (dar byl vybrán zřízenou přípravnou komisí a pracovníci Městského úřadu Bojkovice), lahodnou slivovici a propagační letáky Bojkovic.

⁹² Dotazník uvedený v přílohách.

⁹³ Odpověď na dotazník uvedený v přílohách.

Zdeněk Husták, pamětník obou návštěv novodobých prezidentů v Bojkovicích, o setkání s Klausem věděl několik měsíců dopředu na rozdíl od setkání s Havlem. „*Moje manželka od druhé půlky devadesátých let pracuje na Městském úřadě v Bojkovicích. Informaci, že má dojet na plánovanou návštěvu do Bojkovic jsem se dozvěděl jak od ní, tak od mého kamaráda, bývalého hejtmána Zlínského kraje, Libora Lukáše.*“⁹⁴ V práci si Zdeněk Husták zařídil volno a sehnal kameru, aby mohl pořídit pár videozáznamů. Před Obchodním domem Tis se sešlo prý daleko více lidí než sám očekával. „*Prezidentský pár mi přišel plný elánu, neustále vtipkovali, uvítací slova, která manželský pár pronesl, obsahovala jistou upřímnou improvizaci, kterou spoluobčané ocenili.*“⁹⁵ Dle slov Zdeňka Hustáka měl tým okolo prezidentského páru připravené fotografie Václava Klause k plánované autogramiádě. „*S prezidentem jsem si podal ruku pouze jednou, a to když procházel směrem do obřadní síně městského úřadu. S lidmi se na rozdíl od Havla nebavil, jen děkoval, že přišli.*“⁹⁶

⁹⁴ Interview se Zdeňkem HUSTÁKEM, nar. 1964, pamětníkem prezidentských návštěv Havla a Klause. Bojkovice 11.4.2024.

⁹⁵ Tamtéž.

⁹⁶ Tamtéž.

7 Porovnání prezidentských návštěv

Masaryk znal Bojkovice již před začátkem prezidentského mandátu. V Bojkovicích si vybudoval během své volební kampaně do říšské rady mnoho důvěrných přátelství. Jde tedy jasně říci, že Masaryk si vybral Bojkovice ke své návštěvě převážně kvůli známosti a oddanosti místních obyvatel. Chtěl zavzpomínat, kde se utvářela jeho politická kariéra a životní přátelství.

Paradoxem je, že Havel vůbec neplánoval navštívit Bojkovice v rámci jeho cesty po východní Moravě. Informaci, že Václav Havel navštíví Bojkovice a poté odletí vrtulníkem směrem letiště Kunovice a Praha, se starosta města Kocman dozvěděl pouze den dopředu. Bylo tedy na vedení města uspořádat v časovém presu důstojnou prezidentskou návštěvu. Ze vzpomínek i dobového tisku je zřejmé, že celá návštěva byla velkou improvizací, na mnoha požadavcích ubrala i ochranka prezidenta. Jak tomu na maloměstě bývá, přes noc se zpráva o návštěvě prezidenta roznesla a v den návštěvy prezidenta na něj čekaly stovky lidí. Je tedy zřejmé, že návštěva Havla v Bojkovicích byla uskutečněna pouze pro přistavení jeho vrtulníku, jelikož zámek Nový Světlov disponuje velkým betonovým parkovištěm.

Prezidentská návštěva Václava Klause byla součástí jeho plánované cesty po Zlínském kraji, která měla za cíl posílit regionální vazby a dialog s občany. Bojkovice byly do plánu cesty zařazeny speciálně na apel tehdejšího hejtmána Libora Lukáše, který se v této oblasti narodil. Zajímavostí je, že prezidentský pár o této skutečnosti nebyl předem informován a sami se o této informaci dozvěděli až na tribuně před tisíci shromážděnými občany. Tento neočekávaný moment přispěl k přátelské atmosféře setkání, občané mohli vidět, jak prezident zareagoval na tuto předem neznámou, ale příjemnou informaci zcela přirozeně.

Nejdelší prezidentská návštěva trvala hodinu a půl a byla to návštěva prezidenta Václava Havla. V případě nejkratší prezidentské návštěvy se jednalo o Masarykovo pouhé třiminutové zastavení na bojkovickém nádraží. Zbylé návštěvy trvaly okolo jedné hodiny. Program prezidentské návštěvy byl napříč stoletími vždy téměř shodný. Přivítání starostou města, proslov prezidenta, proslovy dalších radních, případně zástupců okresu nebo kraje, předání darů, podpis do pamětních knih, pohovoření s občany města nebo autogramiáda.

Závěr

Pan prezident se otáčí a mává. „Máme Vás rádi, pane prezidente, buďte hodně zdravý a nezapomeňte na nás!“ Situace, která se doslovně stala při loučení prezidenta Havla s občany Bojkovic. Je zřejmé, že podobné scénáře se odehrávaly při každém loučení občanů s prezidentskou návštěvou. Vypovídá to o tom, že návštěvy prezidentů v malém pohraničním městě byly zážitkem pro velkou část občanů a jsou živým obrazem dodnes.

V úvodu bakalářské práce jsem zmínil, že chci čtenáře seznámit s přípravou a průběhem prezidentských návštěv tří prezidentů v Bojkovicích. Značná část práce je věnována osobě Tomáš Garrigua Masaryka a jeho vztahu k Bojkovicím, příznačné je také to, že v dnešním roce Bojkovice oslavily 100. výročí od první prezidentské návštěvy Masaryka.

Masaryk navštívil Bojkovice již na začátku 20. století, kdy byl Masarykovi přidělen volební obvod Valašsko a Bojkovice. Kvůli častým návštěvám do městečka Bojkovice, debatám s místními, navázání silného přátelství s osobnostmi Bojkovic, si místní Masaryka oblíbili a byli mu oddaní ať už za dob Rakouska-Uherska či Československé republiky.

Při první návštěvě v roce 1924 Masaryk nezapomíná na své blízké přátele a důvěru vloženou občany Bojkovic při volbách do říšské rady v roce 1907, v Bojkovicích se cítí jako doma. Přestože uskutečnil z důvodu nabitého programu pouze hodinovou zastávku, i takto krátká návštěva potěšila přítomné občany města a samotného Masaryka.

Druhá návštěva Masaryka v roce 1933 byla pouhou několikaminutovou zastávkou při putování do jeho letního sídla na Slovensku.

Značná část informací o vztahu Masaryka k Bojkovicím pochází z primárních pramenů, ať už ze Státního okresního archivu Uherské Hradiště nebo Archivu Kanceláře prezidenta republiky. Mnoho informací k jeho „volebnímu boji“ v roce 1907 a k pozdějším prezidentským návštěvám šlo vyčíst také z literatury – ať už z knihy Dva prezidenti v Bojkovicích, nebo Masaryk a východní Morava.

Dalším demokratickým prezidentem, který navštívil Bojkovice v roce 1992 byl Václav Havel. Jak je zmíněno ve srovnání návštěv novodobých prezidentů, zastávka neplánovaná, rychlá, spíše utajená. Občané Bojkovic, kteří se dozvěděli od radních města o neplánované návštěvě prezidenta Havla, přesto dokázali vytvořit jedinečnou atmosféru, při které se

prezident Havel rozloučil s celým regionem Slovácka. Detaily k samotné návštěvě byly přesně zaznamenány ve vzpomínkách bývalého starosty města RNDR. Ladislava Kocmana.

Prozatím posledním prezidentem, jenž potěšil svou návštěvou bojkovické místní v roce 2007 je Václav Klaus, který Bojkovice navštívil na doporučení rodáka, bývalého hejtmana Libora Lukáše. Prezidentská návštěva se nesla opět v přátelském a uvolněném duchu. K vyličení dojmů a vtipných situací během této návštěvy mi posloužila korespondence s bývalými zástupci města Bojkovice, starostou Mgr. Františkem Slavičkem a místostarostkou Květoslavou Ogrodníkovou.

Při psaní bakalářské práce jsem „bojoval“ s nedostatkem podkladů k prezidentským návštěvám Havla a Klause, v Archivu Kanceláře prezidenta republiky nebylo možné získat žádné informace, v kronikách města Bojkovice se o těchto krátkých návštěvách nacházelo pouze několik řádků. Nejvíce mi k popsání průběhu návštěv posloužily vzpomínky pamětníků a videozáznam pořízený při setkání občanů Bojkovic s prezidentským párem Klausových.

K oběma návštěvám prezidenta Klause a Havla jsem vedl rozhovor s mým otcem Zdeňkem Hustákem, který měl možnost zažít obě návštěvy novodobých prezidentů.

Bezpochyby každá prezidentská návštěva vedla k posílení národní jednoty a sounáležitosti, setkání prezidenta s občany ukázalo, že i menší regiony jsou důležitou součástí celého státu. Jak jsem zjistil ze vzpomínek pamětníků, ale i dobového tisku, pro většinu občanů Bojkovic se každá prezidentská návštěva stala nezapomenutelným zážitkem.

Seznam použitých zdrojů⁹⁷

Prameny:

Archiv Kanceláře prezidenta republiky, fond 10. den cesty Bojkovice. kart. 85, D 8500 D3445.

Archiv Kanceláře prezidenta republiky, fond Program. kart. 85, D8500 D3445.

Archiv Kanceláře prezidenta republiky. KPR III. – státní správa. kart. 54, 49898/66.

Archiv Kanceláře prezidenta republiky. T.G.Masaryk – cesty – kart. 85, D8500/37.

Časopis československých lékařů. *Božena Tillichová. Masaryk hostem Dr. Tillicha, lékaře v Bojkovicích.* 1937. roč. 49. č. 50-53.

Kronika města Bojkovice z roku 1990.

Kronika města Bojkovice z roku 1992.

Kronika města Bojkovice z roku 2007.

Muzeum Bojkovska. Zápisní kniha čtenářsko-pěveckého spolku Světlov. Zápis výroční valné hromady konané ze dne 2.2 1903, nezpracovaný fond.

Státní okresní archiv Uherské Hradiště. Fond Sběrka soudobé dokumentace Bojkovice. inv. č. 46. fol. 1.

Státní okresní archiv Uherské Hradiště. Fond Sběrka soudobá dokumentace Bojkovice. inv. č. 47. fol. 49. Hrst vzpomínek Karla Doliny.

Státní okresní archiv Uherské Hradiště. Fond Sběrka soudobá dokumentace Bojkovice, inv. č. 47. fol. 51. Hrst vzpomínek Karla Doliny.

Státní okresní archiv Uherské Hradiště. Sběrky Bojkovic. Masarykiána. kart. 14.

Státní okresní archiv Uherské Hradiště. Svatojosefská jednota kat. mužů a jinochů: kniha zápisů ze schůzí 1902-1906, nezpracovaný fond.

Státní okresní archiv Uherské Hradiště. Svatojosefská jednota kat. mužů a jinochů: kniha zápisů ze schůzí 1902-1906. Protokol z 18.2. 1906, nezpracovaný fond.

⁹⁷ Citováno podle citační normy ČSN ISO 690: 2022 (dostupné z <https://citace.zcu.cz/home.html>).

Knižní zdroje

ČESKÝ SVAZ OCHRÁNCŮ PŘÍRODY VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ. *Sborník referátů Valašsko, Masaryk a vznik Československa*. Valašské Meziříčí: 2018. ISBN 978-80-270-5075-8.

EMMERT, František. Tomáš Garrigue Masaryk: prezident a státník. Praha: CPress, 2017.

KACZOROWSKI, Aleksander. *Havel: pomsta bezmocných*. Přeložil Martin VESELKA. V Praze: XYZ, 2021. ISBN 978-80-7597-937-7.

JANDÍK, Stanislav. *Masaryk na Valašsku*. Praha: Nakladatelství Volné myšlenky, 1936.

MĚSTO BOJKOVICE. *Kronika Bojkovic*. Bojkovice: 2004.

MĚSTSKÝ ÚŘAD BOJKOVICE. *Dva prezidenti v Bojkovicích*. Bojkovice: 1992.

MĚSTSKÝ ÚŘAD BOJKOVICE. *Naše Bojkovsko*. roč. 22, č. březen. Bojkovice: 1997.

MĚSTSKÝ ÚŘAD BOJKOVICE. *Naše Bojkovsko*. roč. 33, č. květen. Bojkovice: 2007.

NEČAS, Ctibor. *T. G. Masaryk a východní Morava*. Brno: Matice moravská, 1997. ISBN 80-902304-1-5.

PASÁK, Tomáš. *Život Tomáše Garrigua Masaryka*. Praha: Horizont, 1990.

PEHE, Jiří. *Klaus: portrét politika ve dvaceti obrazech*. Praha: Prostor, 2010. ISBN 978-80-7260-240-7.

POLÁK, Stanislav. Tomáš Garrigue Masaryk. Praha: Středočeské nakladatelství a knihkupectví, 1990.

POKLUDA, Zdeněk: *Nový Světlov – Osudy zámku a jeho držitelů*, Bojkovice 2009. ISBN 978-80-254-5816-7

SOUBIGOU, Alain. *Tomáš Garrigue Masaryk*, Praha: Paseka, 2004. ISBN: 80-7185-679-7

SLABIŇÁK, Oldřich. *Čtení o Bojkovicích*. Druhá část. Bojkovice: 1974.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA BOJKOVICE. *75 let školy a 50. výročí založení měšťanské školy v Bojkovicích*. Bojkovice: 1969.

Internetové zdroje

Epravo.cz. [online]. Praha: 2024. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/prezident-klaus-dnes-zahaji-tridenni-navstevu-zlinskeho-kraje-46798.html?mail> [citováno 2024-06-18].

Institut Václava Klause. *Institut Václava Klause. Životopis*. Dostupné z: <https://www.institutvk.cz/zivotopis> [citováno 2024-06-24].

Muzeum Bojkovska, příspěvková organizace. *Muzeum Bojkovska*. Dostupné z: <https://www.muzeumbojkovska.cz/> [citováno 2024-06-24].

Slovácký deník. *Před třiceti lety navštívil prezident Václav Havel Slovácko*. Dostupné z: https://slovacky.denik.cz/zpravy_region/pred-triceti-lety-navstivil-prezident-vaclav-havel-slovacko-20220323.html [citováno 2024-06-24].

Informace získané osobním kontaktem

Interview se Zdeňkem HUSTÁKEM, nar. 1964, pamětníkem prezidentských návštěv Havla a Klause. Bojkovice: 11.4.2024.

Videozáznam

Videozáznam pořízen Zdeňkem HUSÁTKEM, nar. 1964, pamětníkem prezidentských návštěv Havla a Klause. Bojkovice: 14.3.2007.

Seznam příloh

Příloha 1 – Dotazník připravený pro tehdejší zástupce města Bojkovice

1 . Jak vůbec k návštěvě prezidenta Klause došlo?

2. V jakém duchu se nesla?

3. Jaké bylo pro Vás setkání s prezidentem Klausem?

4. Pamatujete si, jak probíhal výběr a příprava darů pro prezidentský pár?

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 – Masarykova první návštěva Bojkovic v roce 1924 (sbírky Muzea Bojkovska)

Obrázek č. 2 - Masaryk zdraví svého přítele doktora Tilicha při průjezdu Bojkovicemi v roce 1933 (sbírky Muzea Bojkovska)

Obrázek č. 3 – hlasovací lístek pro poslance do říšské rady dub (Státní okresní archiv Uherské Hradiště. Sbírky Bojkovic. Masarykiána. kart. 14.)

Obrázek č.4 - Hostinec Hvězda, kde přebýval T.G. Masaryk při své volební kampani dub (Státní okresní archiv Uherské Hradiště. Sbírky Bojkovic. Masarykiána. kart. 14.)

Obrázek č. 5 – Masarykův dub (Státní okresní archiv Uherské Hradiště. Sbírky Bojkovic. Masarykiána. kart. 14.)

Obrázek č. 6 – Udělení čestného občanství manželům Klausovým (Kronika města Bojkovice, 2007.)

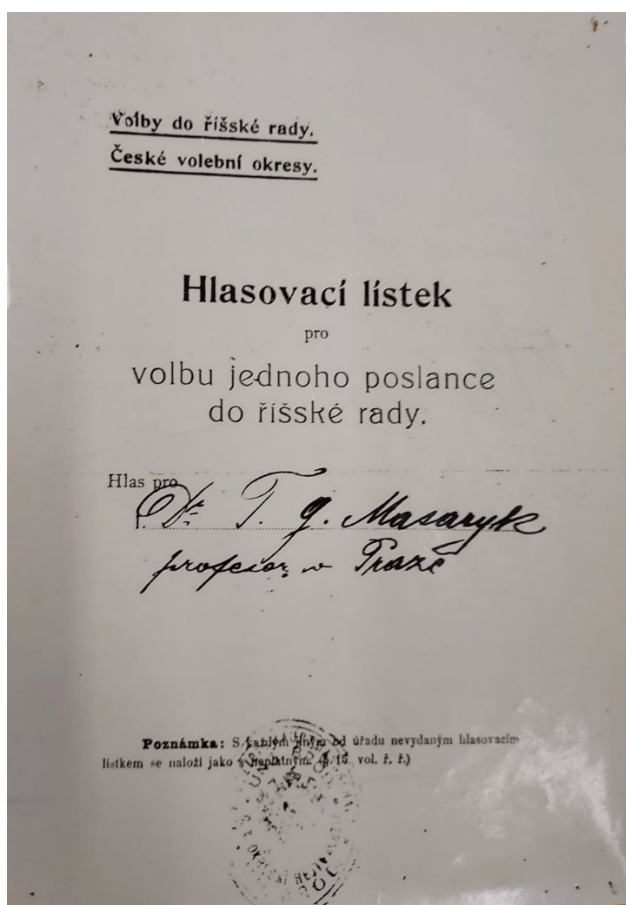
Obrázek č.1



Obrázek č. 2



Obrázek č. 3



Obrázek č.4



Obrázek č. 5



Obrázek č. 6

